Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...й 1921 оной ... 21-hээ гарана | № 265 (13979) | 1972 оной ноябриин 10, пятница | Сэн 2 мүнгэн

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭБЭ

Октябриин 55 жэлэй ойн һайндэрэй урда тээхи социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, аймагай загаһа олзоборилгын «Байкалец» колхозойхид загаһа барижа гүрэндэ тушаахы жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ. Тус ажахы хамта дээрээ 2900 центнер загаһа бэлэдхэлэй пунктда тушаагаа.

Һүүлэй үедэ эндэхи загаһашад Байгал далайн Хүрбэлигэй тохойдо ялаагана, алгана, сурхай гэхэ мэтэ жэжэ загаһа ехээр барижа байна. Жэшээнь, А. И. Пилюгин, И. Ф. Молчанов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд ехэ губшуураар тус тустаа 1169 центнер загаһа бариба. Мүн гүльмэ табижа загаһа баридаг Н. А. Молчанов, А. В. Оленников гэгшэдэй даадаг звенонууд даабаряа ходо 180 процент дүүргэнэ.

Мүнөө загаһа барилга түлэг дундаа.

Е. БАРАНЧИК.

...АЛШАДАЙ МҮРЫСӨӨН ҮРГЭДЭНЭ

АЖАЛАЙ НЭГЭ ҮДЭР

РЕПОРТАЖ

...БРЬ һарын барагда...үеэр хэдэн үдэр саһа ...шэдэлжэ, хорон хол...хин ходоро үлеэжэ ...гэнтэ нам гээд, на...ойл намарайхяар, ...аханаар шарана.

...та гэр байрын орой...н хайлажа, шалша...баална, ехэ хашаа...эхи хорёонууд соо ...рган томо үнеэд на...ажа, садхалан таа...д хибэдэһээ хибэн ...Хобто соогуур дүүрэ...эн һолоомо эдинэ.

Һаалишад үмдэжэ ...заан телогрейкэнүү...жархёод, хашаагай ...гуурхи шэбхэ ша...лгажа, малайнгаа ...э тэжээл хашаа руу...э, һахы һалаг хүдэл...рэшүүл хашаа соо...гэрээр үхэрэй шэбхэ ...ал сүлөөгүй.

...гаа дулаан үдэр бо...энэйнгээ һүүлдэ гэн...гэмэ хүйтэн болохоо ...й, — гэжэ нэгэ һаа...ланэ.

...архэньшье гайхалгүй ...алнай ерээ гээшэ гүб ...энэ нүгөөдэнь.

...өө саһанай ехэ оро... хүйтэн болошоогүй...рэһээ һолоомо, зе... асаруулха байгаалди ...бсан-Дулма аа, тэрэ ...үхэн соо дарагдаһан ...малдаа хэзээ эдюул...э зонбибди? — гээд ...шаниинь фермынгээ тоо бүридхэгшэ Л-Д. Санжацыбиковнада хандана.

— Тэрэнииеш хабар тээшэ задалхабди. Мүнөө һолоомо, зелёнко, силос элбэг байна ха юм. Үнеэдэй олоороо шэргээд байһан үедэ сенажаа дэмы юундэ гаргашалхабибди,— гэжэ тэрэнь харюусана...

Фермын тоо бүридхэгшэ, техник-үрэжүүлэгшэ Лубсан-Дулма Санжицыбиковатай һү тушаажа абадаг таһалга руунь оробобди. Дүн сагаанаар будаһан таһалга соонь ханаарнь «СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтая! Һү һааха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэе!» гэһэн уряа лозунг аржына. Ялайшатар угаажархиһан хүнэг, бидонууд таг дээгүүр һабхаргаатай жэрылдэнэ, саб сагаахан шүүр, марлинууд хатаалгатай байна. Бүри саана ехэ бассейн соо дүүрэн хэгдэһэн һүтэй бидонууд жэрытэр табяатай. Ханаарнь һаалишадай үдэр бүри һааһан һү тэмдэглэдэг самбар, һара, жэлэйнь дүнгүүд, социалис уялга, фермэдэхи ажал хүдэлмэриин гурим, малайнь тэжээлэй рацион гэхэ мэтэ хуу бии.

— Түрүүшын хүйтэндэ малнай сошордоо гү, али яагааб, юрэдөөл һүн нэгэ бага доошоо орожо байһанаа, мүнөө дахин нэмэжэ эхилбэ. Бүхы 110 үнеэдэймнай 80-ниинь һаалгана. Тэдэнһээ сүүдхын 650—660 килограмм һүн абтана гэхэ гү, али үнеэн бүхэнһөө 7—8 килограмм һүн гарана. Октябрь һарада 14 үнеэд тугаллаа, ноябрь соо баһал тэды шэнээн мал түрэхэ ёһотой. Саашадаа олонхи үнеэн декабрь, январь соол тугаллаха юм. Тиихэдээл һүншье һуралгүй нэмэхэ. Фермэ соогоо һаалишад Бимба Гомбоева, Евдокия Санжиева, Лидия Бадмацыренова гэгшэд эгээл ехэ һү һаана. Тэдэнэр үнеэн бүриһөө үдэрэй 9—10 кг. һү һаадаг.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын энэ гурбадахи фермэ жэлэй эхинһээ хойшо бүхыдөө 3074 центнер һү һаажа, арба һарынгаа түсэб 109,2 процент дүүргээ. Мүн үнеэн бүриһөө 2510 килограмм һү һааха даабаритай аад, 2820 килограмм һү һаагаа. Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, үнеэн бүхэнһөө наяад килограммаар ехэ һү абанхай.

— Үбэлжэлгын үедэ долоо һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1250 килограммһаа бага бэшэ һү һааха гэһэн Хяагтын аймагай Алтайн совхозой һаалишадай үүсхэл тухай дуулаа һэн гүт? Энээниие танай фермынхид дэмжэнэ гү? —гээд эндэхи түрүү һаалишан Бимба Ринчиновна Гомбоеваһаа асуубаб.

— Яһала уншаа һэмби. Тэрэниие дэмжэхэ тухай ехэ хөөрэлдөөншье үшөө болоодүй. Тиигэбэшье һаань, минии һанахада, манай фермэ баһал үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриһөө сохом 1350—1400 килограмм һү һааха аргатай. Би өөрөө долоон һарада үнеэн бүхэнһөө 1500 килограмм һү лаб лэ һааха байхаб,—гэжэ тэрэ тоб байса хэлэбэ.

Нээрээшье энэ Доодо-Ивалгын гурбадахи фермынхид үбэлжэлгын үедэ эды шэнээн һү һааха дүүрэн аргатай. Нёдондо үбэлжэлгын долоо һара соо үнеэн бүриһөө 1456 килограмм һү һаагаа һэн.

Бимба Ринчиновна өөрөө байгша оной арбан һарада үнеэн бүриһөө 3302 килограмм һү һаажа, Ивалгынгаа ОПХ-гай һаалишадай дундахи мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ ябана. Тиигэжэ һү һааха жэлэйнгээ даабарие гурба һараар уридшалан дүүргээ. Хэрбээ нёдондо жэл соо үнеэн бүриһөө 3638 килограмм һү һааһан һаа, тэрэнээ үлүүлхэ аргатай.

— Энэ жэлдэ һү ехээр һааха арга боломжо манда яһала бии. Үбһэ тэжээлшье элбэг, шанараараашье һайн. Мүнөө үнеэн бүридэ үдэрэй 3 килограмм үбһэ, 20 килограмм силос, 2 килограмм талха тарянай зүйл, үшөө һаагдаһан һүнэйнь килограмм бүхэндэ 400 грамм талха, мүн һолоомо дуран соонь эдюулнэбди. Юрэдөөл мал садатараа эдеэлнэ,— гэжэ һаалишан Евдокия Санжиева нүхэр Гомбоевагай хэлээшые батадхана.

Фермын малай байра хуушан, досоогоо ямаршье оньһожоруулгагүй. Тиигэбэшье хашаань һайнаар дулаалагданхай, досоо газаагүй сагаадаатай, хобто кормушкань заһабарилагданхай. Бүхы юумэнь гуримтай зохид.

Нимэл ажалша зон зориһондоо хэзээдэшье хүрэдэг ха юм даа.

М. НАМЖИЛОВ.

Улаан-Үдын аймаг.

...СХЭЛШЭДЭЙ ...ЯАЕ ДЭМЖЭНЭ

...н совхозой М. Туга... хүтэлбэрилдэг Хул...үртын коллектив зу...шуудта үнеэн бүри...эээр һааха талаар ...оциалис уялгала ам...аар бэелүүлһэн ту...гарһэн һарын эхеэр ...бэлэй. Юуб гэхэдэ, ... мүрысөөнэй дүнгүү...солходо, тус гүүртэ ...е ажахы дотороо бэ... аймаг соогоо онсо ...н байгаа бшуу. Тии...млэжэ гараһан гүүр...оллективтэ совхозой ...й болон рабочкомой ...ын Улаан туг, үнэтэ ...юулагдаа һэн.

...эһээр нилээд саг үн...хан энэ совхоз һаа...гаа һүүлэй һара...эһэн ажалай дүн сог...ь, дүрсагдагша гүүр... һуурияа алдаагүй ...рмын һаалишад түй...а һанаагаа амараа...лтаяа улам батадхан ...н байна бшуу. Һаяын ... тус гүүртын кол... һү һааха III кварта...ые 282 центнерээр ...хэ гү, али нёдондо...ынхиһөө 204 цент...ээр тушааһан байна. ... сентябрь һарада ...й гүүртын һаалишад ...06 центнер һү һаа...гаа.

... үнеэн бүриһөө ...лограмм һү һааһан ...үнөө жэлэй эхинһээ ...21 килограмм һү ...а. Энээхэн жэшээ ...бодомжолходо, гүүр...ктив һү һааха, гү...шааха жэлэйнгээ тү... оной ноябриин,тэн...дүүргэхээр.

...үрүү һаалишан Аг...Фёдоровна Бекетова ...н туршада даажа ...неэдһээ 296 центнер ...даабаряа 384 цент...рөө гэхэ гү, али нё...гоо дүнгые 306 ...аар үлүүлээ. Тиихэ...э үнинэй һаалишан ...окентьевна Полюто...асаа соо үнеэн бү...804 килограмм һү ...жаба. Мүн түрүү һаа... А. Флисова, Е. М. ...болон бусадай ажал ...ал урагшатай.

Мүнөө энэ фермэдэ 9 һаалишад ажалладаг. Жэлэй эхинһээ хойшо мүнөө хүрэтэр үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүниинь нёдондоной энэ үетэй сасуулхада, аяар 200 килограммаар дээшэлһэн байба. Гадна залуу һаалишад дүршэлтэй һаалишадтай суг ажаллахадаа һургаал абажа, түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай. Тиигэжэ бултадаа шахуу аймагай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэһэн байна.

Энэ амжалта яагаад түйлагдааб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, Хулдаадай һаалиин фермын коллектив үнеэдтээ шэмэтэ тэжээл элбэгээр эдюулжэ, зоотехническэ заабариин ёһоор харууһална. Һаамхай үнеэдтэ гурил болгогдожо буйлуулагдаһан тэжээлһээ гадна, талха тарянай зүйл, кукурузын силос, куузику үгтэнэ.

Хабартаа зунайнгаа байрада зөөжэ ошоходоошье өөрын ёһо гуримтай юм. Энэнь хадаа зуһаландахи ногооной хүсэд ургатар малаа аалихан бэлшээһээр хүрэжэ ошодог. Мүн намартаа баһал аалихан, хэдэн үдэрэй туршада малаа харгы руугаа манаһаар үбэлжөөндөө ерэдэг байна. Тиигэжэ бии байгаа бэлшээриеэ ашагтайгаар хэрэглэнэ, үнеэдээ тарянай үлөөдэһэн, хэнзэ ногоондо абаашажа бэлшээнэ. Зунай үедэ гүүртын малшад үнеэдээ түхэреэн сүүдхын туршада бэлшээдэг заншалтай. Иигэжэ һү һаалинь алишье сагта доошолдоггүй байна бшуу.

Гэхэтэй хамта һаалишад һайн шанартай һү тушаахын тула нилээд оролдожо, һаагдаһан һүеэ тэрэ доронь хүргэдэг, фермэ дээрээ ариг сэбэрые наринаар сахидаг байна.

Мүнөө эдэ үдэрнүүдтэ Хулдаадай гүүртын һаалишад үбэлэй һарануудта ехэ һү һаахаар республика дотороо үүсхэл гаргаһан Хяагтын аймагай Алтайн совхозой һаалишадай уряае нэгэн һаналтайгаар дэмжэжэ, абаһан уялгаяа сүм бэелүүлхээр шударгы бэрхээр ажаллажа байнхай.

В. КЛОЧИХИН,
хүдөө бэшэгшэ.

Зэдын аймаг.

ЭЛБЭГ ДЭЛБЭГ — САГААН ЭДЕЭН

Аймагай колхоз, совхозууд гүрэндэ һү худалдаха арба һарын түсэб дүүргэжэ, ноябриин 1-нэй мэдээгээр хамта 36 мянган центнер (түсэбһөө гадуур тушааха даабаритайнь) һү гүрэндэ худалдаха аад, мүнөө 36,3 мянган центнер сагаан эдеэ бэлэдхэлэй пунктда оруулаа.

XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз жэлэй эхинһээ хойшо бүхыдөө 8 мянган центнер һү гүрэндэ худалдаад, жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ. Тэрэшэлэн Долахайн, Баян-Голой, Санагын совхозууд, «Дружба», «Победа» колхозууд Эхэ орондоо сагаан эдеэ ехээр үгөө.

Ажахынуудай олон тоото һаалишадай мүрысөөндэ эрхимэй эрхимүүд Н. Соктоева, Б. Гончиков («Победа» колхоз). Р. Цыбикова (XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз) онсо шалгаржа ябана. Эдэнэр һү һааха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргээд, Агуехэ Октябриин революциин һайндэрые угтаба.

С. БУДАЕВА.

Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой залуу механизаторнуудай нэгэн Цырен-Нима Цыдендамбаев нёдондо жэлдэ Тохойн СПТУ дүүргэһэн юм. Тэрэ ажаллажа эхилһэн түрүүшынгээ жэлдэ ажалай эрхим дүнгүүдые түйлажа шадаа. Хабарай тарилгада, таряа хуряалгадашье тэрэ эрхимээр хүдэлжэ гараа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комсомол хүбүүн Ц-Н. Цыдендамбаев.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

АГУУ ОКТЯБРИИН ТУГУУД ОРОН ДЭЭГҮҮР ДАЛБАНА

ЛЕНИНГРАД. Дворцово талмай ноябриин 7-ной һүр жабхаланта жагсаалай түб болоо. Гурбан үеын ленинградайхид Октябриин һайндэрэй удхада таарал дан найралдаһан баяр омогорхолто бата мэдэрэлээ нэгэдхэн ниилүүлбэ. Тэмсэлэй ба илалтануудай жэлнүүд жагсаалшадтай хамта талмай дээрэ гаралсаһан мэтээр үзэгдөө.

Революциин мандаһан хотын «Ажалай дэбтэртэ» олон мянган алдарта хэрэгүүд бэшэгдэнхэй. Олонхи шухала эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ ба худалдаха 10 һарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэһэнинь — ленинградайхидай гол рапорт болобо.

КИЕВ. Дэлхэй дээрэхи түрүүшын хүдэлмэришэд, таряашадай гүрэнэй мүндэлһөөр 55 жэлэй ойн үдэр һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн Киевэй Крещатигаар 60 мянган ажалшадай жагсаал дабшан гараа.

Трибуна дээрэ — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украинын компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь В. В. Щербицкий, республикын бусад хүтэлбэрилэгшэд. Киевэй Улаан тугта сэрэгэй округой сэрэгүүдэй парадай һүүлээр киевэйхидэй һайндэрэй демонстрацида хабаадагшад дабшажа эхилээ.

Украинын ССР-эй ниислэлдэхи һайндэрэй жагсаал совет арадуудай бата нэгэдэлые, КПСС-эй Центральна Комитедые тойрон тэдэнэй нягтаар жагсанхай байһые эли тодоор харуулба.

МИНСК. Ноябриин 7-ной үдэр Минскдэ баяртай, хүхюун оршон байдал билтаранхай. Түбэй талмай илангаяа гоё һайхан байба.

Трибуна дээрэ — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Белоруссиин компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь П. М. Машеров болон республикын бусад хүтэлбэрилэгшэд.

Минскын гарнизоной сэрэгүүдэй парадай һүүлээр демонстрантнуудай колоннонууд орожо ерэнэ.

Промышленна хоёрдохи томо үйлэдбэриин — автомобильна заводой алдар суута коллектив дабшаба. МАЗ-уудые бүтээгшэд СССР-эй Гүрэнэй шанда гурба дахин хүртөөд байна. Белоруссиин ниислэлэй бусад коллективүүдэй хүдэлмэрилэгшэд баһал үйлэдбэриин эрхим түйлалтануудтай.

Эндэхи һайндэрэй дабшалта юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхээр Минскын ажалшадай түгэс бэлэн байһые эли тодоор харуулаа.

АЛМА-АТА. Агууехэ Октябриин 55 жэлэй ойдо зорюулжа КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уриануудтай Улаан тугууд, ажалай илалтын рапортнууд хотын үйлсэнүүдтэ ааха зайгүй олоор дэлгэгдэнхэй. Ноябриин 7-до Дунда Азиин сэрэгэй округой сэрэгүүдэй парад, хотын ажалшадай жагсаал эндэ болобо.

Түбэй трибуна дээрэ — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев болон республикын бусад хүтэлбэрилэгшэд.

Һайндэрэй колонноноуд дээгүүр дэлгэгдэһэн лозунгнууд, транспарантнууд, паннонууд КПСС-эй дотоодын ба гадаадын политикые бүхы арад зоной һайшаадагые, СССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай шэнэ илалтануудаар угтаха гэжэ Казахстанай ажалшадай шиидэнхэй байһые гэршэлбэ.

ТАШКЕНТ. Узбегэй ССР. Октябриин һайндэрэй эрхим бэлэгүүдынь — хэдэн зуугаад мянган тонно хлопок болоно. Уларилай хэды бэрхэтэй, хашалантай байбашье, эрхим һайн ургаса түйлагдажа, хаһа саг соогоо хуряагдан абтаа. Эндэхи таряашад һайндэрэй урда тээхэнэ жэлэйнгээ түсэбэй тоосоондо оруулан, һүүлшын тонно хлопогоо тушаагаа.

БАКУ. «55», «50» гэһэн хоёр тоо — Октябриин революциин, СССР-эй сүлөөтэ, тэгшэ эрхэтэ республикануудай агууехэ холбооной мүндэлһэн ойнууд — Баку хотодо ноябриин 7-ной үдэр болоһон жагсаалай колоннонуудай дээгүүр илангаяа олон харагдаба. Гурбан орденто Азербайджанай ССР-эй бүхы амжалтанууд коммунистнуудай партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэриин, совет арадуудай хани барисаанай ашаар түйлагдаа.

ТБИЛИСИ. Грузиин ССР-эй ниислэл хото ноябриин 7-ной үдэр илангаяа гоё һайхан, баяртай хүхюун байба. Руставелиин проспектдэ аха дүү бүхы республикануудай тугууд намилзана.

Һайндэрэй жагсаалда хабаадагшадай зэргэнүүдтэ — электровозуудые бүтээдэг В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэришэд, алба хаагшад дабшана. Эдэнэр алдарта ойе эрхимээр угтахын түлөө мүрысэн, юһэдэхи табан жэлэйнгээ хоёрдохи жэлэй даабарие амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Бусад предприятинуудай коллективүүд мүн лэ ажалай амжалтанууд тухайдаа элидхэнэ.

Һайндэрэй жагсаалда хабаадагшадай дунда грузинууд, ородууд, армянууд, азербайджанецууд, осетинүүд, абхазецууд... бии. 80 арадай түлөөлэгшэд республикын нэгэдэмэл бүлэ дотор ажаһууна, ажаллана.

ТАЛЛИН. Ленинэй партиие, Октябриин агууехэ түйлалта — совет арадуудай хани барисаае магтан дурдаһан үгэнүүд хаа хаанагүй харагдана. Эстониин ниислэлдэхи Илалтын талмай дээрэ ноябриин 7-ной үдэр сэрэгэй парад, ажалшадай жагсаал болобо.

ФРУНЗЕ. Киргизэй ССР-эй ниислэлдэ һайндэрэй жагсаал эмхидхэгдээ. Республикын ажалшад амжалтануудаараа баясан. Коммунис партияа, арадуудай хани барисаае алдаршуулна. Һайндэрэй колонноноуудта хаа хаанагүй КПСС-эй ЦК-гай Октябриин Уриануудай үгэнүүд аржын харагдана, аха дүү республикануудай гүрэнэй тугууд далбана.

КИШИНЕВ. Молдавиин орденто ниислэлэй ажалшадай һайндэрэй жагсаал ноябриин 7-до Кишинёвой гарнизоной частьнуудай парадай һүүлээр эхилээ.

Молдавиин нютаг бүхэндэ агуу хани барисаанай үрэ дүнгүүд харагдана. Кишиневтохи заводуудай маркатай тракторнууд, дефектоскопууд, осциллографуудт, эдеэ хоолой үйлэдбэриин түхеэрэлгэнүүд, консервэнүүд ба хэмжэн тодорхойлдог приборнууд, хубсаһа угаадаг машинанууд, бүлүүрнүүд хэдэн мянган адресаар ябуулагдана.

Республикын ниислэлэй ажалшад 10 һарынгаа түсэбые болзорһоо урид дүүргэжэ, Агуехэ Октябриин һайндэрые тэмдэглэбэ.

ЕРЕВАН. Агууехэ Октябриин 55 жэлэй ойн һайндэрэй жагсаалда, ноябриин 7-ной үдэр Армениин ниислэлэй хэдэн зуугаад мянган зон хабаадаа.

СССР-эй алтан ойн урда тээхэнэ болоһон энэ жагсаал манай ороной арадуудай хани барисаанай, КПСС-эй ленинскэ национальна политикын түгэс илалтын хүндэлэлдэ зорюулагдан үнгэрөө. Колоннонууд дээгүүр бүхы союзна республикануудай тугууд намилзан далбана, 15 хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн транспарантнууд улаабхина. Элдэб арадуудай национальна хубсаһануудые үмдэһэн басагад ургамал сэсэгүүдэй баглаануудые баринхай ябана.

АШХАБАД. Туркмениин ССР-эй ниислэлэй дүн сагаан байшангууд дээгүүр, һалбаран надхажа байгаа элдэб модод дээгүүр — Улаан тугууд, КПСС-эй ЦК-гай Уриануудтай транспарантнууд дэлгээтэй.

Сэрэгүүдэй парадай һүүлээр һайндэрэй жагсаал эхилбэ. Һайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ илагшад — Ашхабадай түмэр замшад тус жагсаалые нээгээ. Колоннонууд дээгүүр парти болон правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй зурагууд, ажалай илалтын рапортнуудтай транспарантнууд харагдана. Бусад коллективүүд амжалтанууд тухайдаа мүн лэ айладхана.

Ашхабадай ажалшадай һайндэрэй жагсаал — манай ороной арадуудай бата хани барисаанай, Ленинэй партиин хэрэгтэ үнэн байдагай, табан жэлэй түсэбэй асари ехэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ эрмэлзэдэгэй гэршэ болоно.

РИГЭ. Ноябриин 7-ной үдэр Латвиин ниислэлдэ сэрэгүүдэй парад, ажалшадай жагсаал болобо.

Латвиин хүдэлмэришэн ангиин гайхамшаг интернациональна ёһо заншалнууд һайндэрэй колоннонуудай шэмэглэлһээ харагдана. Латыш хүдэлмэришэд ангиин талаар ород аха дүүнэртэеэ гар гарһаа барилсан ябажа, 1905 ондо стачкануудые эмхидхэдэг, баррикадануудта жагсажа, тэсэмгэй, эрэлхэгээр тулалдадаг байһан юм. Латыш стрелогууд Октябриин хубисхалай дайшалхы жэлдэ большевигүүдэй талада гансада жагсаа бэлэй.

Сүлөөтэ республикануудай дунда тэгшэ эрхэтэйгээр нэгэдэн жагсаһан Совет Латви арадуудай аха дүүгэй бүлэ дотор хүгжэн һалбаржа байдаг.

ВИЛЬНЮС. Хотын 100 мянга гаран ажалшад пролетаринадай агууехэ вождь В. И. Ленинэй нэрээр нэрлэгдэһэн талмай дээрэ ноябриин 7-ной үдэр суглараба. Литвагай улад зон ССР Союзай 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөгөөр түйлаһан ажалайнгаа амжалтанууд тухайда һайндэрэй жагсаалай үеэр айладхаба.

ДУШАНБЕ. Агууехэ Октябриин 55 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан ажалшадай жагсаал Душанбе хотодо хоёр час хахадай турша соо үргэлжэлөө. Энэ жэлэй гол темэ: «СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха!» гэһэн уряа һайндэрэй колоннонуудай гол шэмэглэл болонхой. Гоё һайхан паннонууд, диаграммануд дээрэ бэшэгдэһэн душанбеецүүдэй ажалай рапортнууд эдэнэй тодорхой ажал хэрэгүүд тухай хөөрэнэ.

Ажалша ВЛАДИВОСТОГОЙ һайндэрэй жагсаалай колоннонууд коммунизм байгуулгын хэрэгтэ түйлаһан амжалтанууд тухай рапортнуудтайгаар Соведүүдэй засагай түлөө тэмсэгшэдэй талмай дээгүүр дабшан гараба.

ВОЛГОГРАД. Байлдаануудай үедэ унаһан тэмсэлшэдэй талмай — Граждан дайнай ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай баатарнуудай хүндэлэлдэ носоогдоһон мүнхэ галай бадаржа байдаг талмай ноябриин 7-до илангаяа жабхаланаар харагдаба.

Волгоградайхид СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор тэмдэглэхээр бэлдэн, мүнөө жэлдэ союзна республика бүхэндэ арбаад трактор түсэбһөө гадуур бүтээн гаргаха гэжэ шиидэнхэй. Уялгамнай нилээд үлүүлэн дүүргэгдээ, даабариһаа гадуур хэдэн зуугаад трактор бүтээгдэжэ үгтөө гэжэ эдэнэр мүнөөдэр элидхэбэ.

***

Агууехэ Октябриин 55 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан баярай жагсаалнууд ба митингнүүд ороной бусад хотонууд, тосхонуудта мүн лэ болоо.

(ТАСС).

Түүхэтэ ойн хүндэлэлдэ

Агууехэ Октябриин социалис революциин 55 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан баярай суглаанууд, митингнүүд Болгарида, ГДР-тэ, Польшодо, Румынида, Чехословакида болобо.

СОФИ. Эндэхи баярай суглаанда БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков түрүүтэй Болгариин Коммунис партиин ба правительствын хүтэлбэрилэгшэд хабаадаа. БКП-гэй ЦК-гай гэшүүн, «Ново Време» гэжэ журналай ахамад редактор Н. Ирибаджаков элидхэл хэбэ. Ленинэй захяа заабаринуудта, интернациональна уялгадаа үнэн байдаг Советскэ Союз социалис орон бүхэнэй түшэг тулгуури, найдамтай халхань болоно гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглээ.

БЕРЛИН. СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ф. Штоф, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, эрдэм болон соёлой ажал ябуулагшад Берлиндэхи Гүрэнэй оперын зал соо болоһон баярай суглаанда хабаадаба.

ВАРШАВА. Польшын олониитэ Соёлой ба наукын ордоной Конгрессэй зал соо баярай суглаа үнгэргэжэ, Октябриин революциин 55 жэлэй ойе тэмдэглээ. Энэ суглаанда ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек, ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. Яблоньский, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ П. Ярошевич, Польшын партийна ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо М. Ю. Шумаускас түрүүтэй совет делегаци хабаадаба. ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, ЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. Кручек элидхэл хэбэ. Поляк арадта, бүхы дэлхэйн революционно хүдэлөөндэ Октябриин революциин, ССР Союзай байгуулагдаһан ушарай угаа ехэ удхатай байһан тухай тогтон хэлэбэ.

БУХАРЕСТ. Румыниин ниислэлэй олониитын баярай суглаан румыно-совет хани барисаанай байшан соо болоо. РКП-гэй ЦК-гай Гүйсэдкомой гэшүүн Э. Дрэгэнеску элидхэл хэбэ.

ПРАГА. Агууехэ Октябриин ойдо зорюулагдаһан ажалшадай ехэ митинг Чехословакиин ниислэлэй түбтэхи эртэ урдын Староместнэ талмай дээрэ болобо. КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак, ЧССР-эй Президент Л. Свобода, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков түрүүтэй совет правительственна делегациин гэшүүд трибунада гараба.

Баярай митингдэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, бүхы совет арадта эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг баталан абаа. Баярай митингнүүд, суглаанууд Братиславада, Брнодо, республикын бусад городуудта мүн лэ болоо.

(ТАСС).

КОММУНИСТНУУДАЙ ХАРЮУСАЛГА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Манай отделениин партийна эхин организацида 27 коммунист тоологдоно. Һаяхан партийна тоосоото суглаан үнгэрөө. Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые коммунистнууд хэр зэргэ дүүргэнэб, тэдэнэр ажалдаа һайн жэшээ харуулна гү, гэхэ мэтын асуудалнууд тушаа суглаан дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болоо. Тоосоото элидхэл соо, коммунистнууд үгэ хэлэхэдээ партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ ехэ анхарал хандуулһан байна.

Совхозой мэргэжэлтэд манай партийна эхин организациин гэшүүд юм. Тиимэһээ тэдэнэй хүдэлмэри суглаан дээрэ яһала шүүмжэлэгдэжэ, ажалдаа харюусалга ехэтэй болохо гэһэн эрилтэнүүд табигдаба.

Мүнөө жэлдэ совхоздомнай үбһэ, тараанай ургаса дунда зэргэ байба. Сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье һаань, коммунистнууд, совхозой булта ажалшад бүхы хүсэ шадалаараа оролдожо үбһэ, таряа хуряалгаяа саг болзоортонь дүүргээ. Бүхы дээрээ 21.000 центнер ороохо таряа хуряажа абаабди, энэмнай дунда зэргээр гектарай 8,5 центнер болоно. Иимэ ургаса һүүлэй 5—6 жэлдэ абтаагүй юм.

Малай тэжээл бэлэдхэлгын, таряа хуряалгын үедэ манай партийна организациин гэшүүд харюусалгатайгаар, ехэ оролдосотойгоор ажаллаа. Тэдэнэй тоодо коммунистнууд Дылгыр Галсанович Аюшеев, Гарма Бурхинович Будаев оролсоно. Эдэ нүхэд ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулжа, социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые таба хоноод лэ гаргадаг, түрүүшүүлдэ зорюулан ажалай улаан туг үргэдэг байгаа. Табан хоногой дүнгүүдээр түрүүшүүлдэ улаан вымпел, мүнгэн шан барюулагдадаг һэн.

Механизаторнуудай дундаһаа коммунист Дыжидма Хобраковна Раднаева хододоо шалгардаг. Энэ нүхэр трактористаар 30 жэл ажаллана. Энэ жэлдэ үнгэргэгдэһэн Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй зоныһ эхэнэр трактористнуудай мүрысөөндэ Дыжидма Хобраковна хабаадажа, нэгэдэхи һуури эзэлжэ, грамота болон үнэтэ шанда хүртэһэн байха. Тиихэдэ залуу коммунист Семён Шагжиев ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг. Энэ нүхэр таряа хуряалгын үедэ комбайнда һуужа, үдэрэйнгөө даабарие хододоо үлүүлэн дүүргэдэг һэн. Мүнөө тутал шанаар ажаллана, тэдэнээ тобир тарганаар түлжүүлхын түлөө оролдоно.

Отделениин партийна эхин организациин хүдэлмэридэ олон дутагдалнууд бии гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Зарим коммунистнууд харюусалга багатайгаар ажалдаа хандадаг, нүхэдтөө жэшээ харуулдаггүй, эдэбхи үүсхэл багаар гаргадаг.

КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор ерэхэ жэлдэ коммунистнууд партийна документнүүдээ һэлгэхэ болоно. Энэ ехэ харюусалгата хэмжээн хадаа партийна организациин хүдэлмэридэ гүнзэгы удха шанартай. Тиимэһээ энэ хэрэгтэ һайнаар бэлдэхэ ёһотой болонобди. Энэ хүдэлмэрие манай коммунистнууд һайн ойлгоно. Нэн түрүүн коммунистнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ, тиихэдэ ажалдаа шэнэ үүсхэл гаргаха, ажалай журам эрид һайжаруулха гэхэ мэтэ хэмжээнүүдые манай партийна организаци хараална. Зарим коммунистнууд суглаанда ерээд, нэгэшье үгэ хэлэнгүй «намһаа саагуур, наранһаа наагуур» гэһэн шэнги дуугайхан һуудаг. Суглаандаа ямар нэгэ шалтагаанаар ерэдэггүй, партийна организациин хүдэлмэридэ багаар хабаадалсадаг коммунистнууд баһашье бии. Эдэнэй тоодо пенсионернүүд Ц. Б. Юндунов, О. Х. Хорганов болон бусад оролсоно. Иимэ коммунистнуудтай совхозой парткомой гэшүүд хирэ-хирэ болоод лэ хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг. Тиихэдэ партиин райкомой хүдэлмэрилэгшэд И. Д. Дампилон, С. Ч. Очирова гэгшэд баһа эдэнэртэй хөөрэлдэһэн байна.

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэрие эрид һайжаруулха гэжэ хэлсэгдээ. Энэ талаар абажа үзэбэл, манай отделениин партийна эхин организацида КПСС-эй Уставай ёһоор һара бүри нэгэ суглаан зарлагданагүй, партбюрогой заседани үсөөнөөр үнгэргэгдэнэ.

Партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлдэлгэтэй дашарамдуулан, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэрие һайжаруулха, коммунистнуудай харюусалга ба үүргые дээшэлүүлхэ болон бусад хэмжээ ябуулганууд манай партийна организациин шухала зорилго болоно бшуу.

А. ДОРЖИЕВ,
Гааргын совхозой нэгэдэхи отделениин партийна эхин организациин секретарь.
Хурамхаанай аймаг.

«Бурятцелинстрой» трестын Галуута-Нуурай оньһожоруулагдаһан нүүдэл 697-дохи колонныһ эрхим хүдэлмэришэд гэжэ суурхадаг Евдокия Содбоевна Цагадаева, Валентина Алексеевна Юрьева гэгшэдые энэ зураг дээрэ харанат. Евдокия Содбоевна крановщигаар, Валентина Алексеевна штукатур-маляраар ажалладаг.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөндэ түрүү хүдэлмэришэд даабаряа үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. С. Цагадаева (зүүн гарһаа), В. А. Юрьева.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ЭРШЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

Ажалай бэлэгүүд

● Тимлюйн цементын заводой коллектив арба һарын даабариһаа гадуур 4.624 тонно цемент үйлэдбэрилэн гаргажа, продукци худалдаха даабаряа 286 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэбэ. Ажалайнгаа бүтээсые нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 2,0 процентээр дээшэлүүлһэн байна.

● Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын коллектив байгша оной арба һарын даабариһаа гадуур 1.744 тонно нооһо сэбэрлээд, мүнөө декабрь һарын түсэбөөр хүдэлнэ. Эдэнэр һайн шанартай продукци гаргажа байһанайнгаа ашаар 231 мянган түхэригэй олзо даабариһаа гадуур оруулаа.

● «Бурмясопром» нэгэдэлэй предприятинууд 1972 оной арба һарын даабариһаа гадуур 5 миллион 900 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаа. Наушкын комбинадай хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай консервын заводой коллектив арба һарын даабариһаа гадуур 900 мянган баанха консервэ гаргаа.

***

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтахын түлөө мүрысэжэ, Хяагтын совхозой олохон һаалишад һү һааха жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь хоёр һараар урид дүүргэбэ.

Хяранай фермын түрүү һаалишан Фавзия Ибрагимова мүнөө даажа байһан бүхы үнеэдһээ һү һааха жэлэйнгээ даабари дүүргэөд, тэрээнһээ гадуур үшөө 4 мянган килограмм һү абажа тушаагаа.

Мүн тэрэнэй нүхэд һаалишад Любовь Терентьева, Екатерина Денжинова, Анна Ямпилова гэгшэд баһал жэлэйнгээ даабариһаа гадуур тус тустаа 1000—1200 хүрэтэр килограмм һү һаагаад байна.

С. РИНЧИНОВ.

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭДЭГ ХҮН

Лхамажабай эсэгэ Дашп-Зэгбэ Болхоев түмэршэ дарханаар хүдэлдэг байһан юм. Нютаг нугадаа эгээл хүндэтэй хүнинь бэлэй. Тэрэ үглөөнэй наранаар ажалдаа ошоод, үдэшэ орой болотор кузница соогоо түмэр булад шэрээжэ, элдэбын юумэнүүдые дархалдаг һэн. Һамгад, хүгшэдэй соорхой хүнэг, домбо, бэшэншье олон амнартануудые асараад ерэхэдэнь, олон юумэ дуугарангүйгөөр гагнаад, заһаад үгэхэ. Тиигэхэдэ баярлаһан эхэнэрнүүд.

— Даши-Зэгбэмнай алтан гартай, сэхэ сагаан сэдьхэлтэйл хүн даа. Хамаг юумэ һанаһан сооши хээд орхихо, — гэлсэн магтаха. Юрөө нютагайнь ажалшад Даши-Зэгбэдээл хандадаг һэн. Хуушаржа харлашаһан кузницын хажуугаар хүнүүд. Зариманиинь морёо тахалуулха, нүгөө зариманиинь тэргэ, шаргаяа заһуулха.

Эндэнь бүхэли үдэртөө түмэрэй ханхинаха абяан зэдэлжэ байдаг һэн. Бишыхан Лхамажаб мүн лэ энээгүүр бүхэли үдэртөө эрьелдэхэ. Эсэгынгээ хайшан гэжэ түмэр халаажа, элдэб юумэнүүдые дархалхыень ехэл анхаралтайгаар хараха. Эсэгынгээ томо балта абаад, шад улаан түмэр наадажа байһан шэнгеэр дабтахыень харахадаа Лхамажаб ехэл гайхадаг, атаархадаг байһан. Томо болоходоо заал һаа түмэршэ дарханай мэргэжэл шудалхаб гэжэ Лхамажаб доторoo сэдьхэдэг бэлэй.

Саг жэлэй ошохонь түргэн даа. Лхамажабай оройдоол арбан таба хүрэжэ ябахадань, Эхэ орондомнай немец фашистнар добтолжо, эсэгэнь фронт мордоо бэлэй. Лхамажаб эсэгынгээ кузница соонь ошожо, эгээл жаахан балтыень үргөөд үзэхэ. Теэд тэрэнь газартаа хадагдаһан шэнги, байраһаа хүдэлжэ үгэхэгүй.

Үшөөл бага, хүсэгүйхэн байнаб гэжэ һанахадаа уйлаадшье абадаг бэлэй. Өөрынгөө дураар колхозойнгоо адуу манаалсажа эхилбэ. Һалхи шуурган дундуур хээрэ талаар гүйлгэжэ нилээд хүдэржөө.

— Даши-Зэгбын хүбүүн ажаллаха ехэ дуратай, долонгир хүбүүн. Томо болоходоо, эсэгэдээл адли бэрхэ дархан болохо байха, — гээд, нютагайнь зон хөөрэлдэдэг бэлэй.

Лхамажаб арбан найман наһатайдаа сэрэгэй албанда абтаа. 1949 ондо албаяа дүүргэжэ, Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой кузнечнэ цехтэ хүдэлхөөр ороо һэн.

Үргэн һаруул сонхотой цех соо ороходоо ехэл гайхаһан юм. Хайшаашье эрьежэ харахадань, тоогүй олон станогууд хүүежэ байба. Хүсэтэ пресс-станогуудаар түмэр дабтахадань газар доһолхо юм. Лхамажаб түмэршэ дарханаар хүдэлжэ эхилээ бэлэй. Үнинэй һанажа ябаһан хүсэл бодолынь одоошье иигэжэ хүсэлдөө.

Түмэршэ дархан Митрофан Григорьевич Никитин тиигэхэдэ залуу хүдэлмэришэнэй гарыень шангаар адхажа:

— Оролдожо хүдэлөө һаа, олоной һайшаал магтаалда хүртэхэш. «Булад хүлэгүүд» бүри олоор заһагдажа, оронойнай ажахыда шухала хэрэгтэй ашаан бүри ехээр шэрэгдэдэг болохо, — гээд хэлэжэ байгаа бэлэй. Ямар харюусалгатай ажал хэхэ болоһоноо Лхамажаб һайн ойлгоо. Тиимэһээл абаһан даабаряа һайн шанартайгаар, түргэнөөр бүтээхэ гэжэ оролдохо. Энэ хүсэл зорилгоёо бэелүүлжэ шададагшье бэлэй. Үнинэй хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлыень халан абаха гэжэ эрмэлзэдэг һэн. Богонихон болзор соо түмэршэ дарханай дүрбэдэхи разрядтай болоо. Паровозуудта хэрэгтэй детальнуудые хододоо һайн шанартайгаар бүтээжэ, олоной һайшаал магтаалда хүртэдэг һэн. Лхамажаб Болхоев түрүү хүдэлмэришэдэй зэргэдэ гараад, коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Түмэршэ дарханай мэргэжэлдэ Лхамажабые һургаһан Митрофан Григорьевич Никитин:

— Лхамажаб үшөөл һайнаар хүдэлжэ, ехэ юумэ хэдэг болохо байха, — гэжэ залуу нүхэрөө магтаадшье абаха. Олон жэл соо амжалтатайгаар хүдэлжэ байһанайнгаа түлөө түмэршэ дархан М. Г. Никитин Ленинэй орденоор шагнагдаа. Тиигэхэдэ Лхамажаб аха заха нүхэдэйнгөө амжалтануудаар омогорхон баясажа байгаа бэлэй. Эршэтэ ажалай охин соогуур үдэр хоногууд ходорон ошоо. Паровозуудай, удаань тепловозуудай, мүнөө хүсэтэ ... зүудай детальнуудые ... на. Хорин гурбан ... лээд олон детальнуудые ... нологи шудалаа. ... табан жэл соо эрхим... лаһанайнгаа түлөө ... риин Революциин ... шагнагдаһан байха ...

— Бусадһаа ... ерэжэ, хамаг юумэ ... Станогуудаа сэбэрлэ... нэй ашаар халаан ... даабари 35—40 ... үлүүлэн дүүргэ... участогайнь мастер ... Семёнович Малыги... байгаа һэн.

Нэрээшье Лхамажаб ... Зыгбеевич Болхоев ... наараа һанаагаа ... хүн. Һайн шанартай ... үдэр бүри улам ехэ... гаргахые оролдо... шадабаритай түмэршэ ... мүнөө 1973 оной февр... рын түсэбөөр ажал... бүри социалис мүрысөөн... химлэжэ, мүнгэн шан... тэнэ.

Лхамажаб Даши-Зэгбэ... Болхоев юһэдэхи ... лэйнгээ даабари ... соо дүүргэхээр социалис... абаһан. Үнгэрһэн жэл... ша оной дүн гаргаха... түрүү хүдэлмэри... заатагүй хүрэхэ байна... гэмээр. СССР-эй 50 жэл... ажалай бэлэгүүдэ... байһандаа урматай.

К. ЖАМЬЯ...

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэдэй дунда ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тэрэ мүрысөөндэ хабаадалсадаг. ВЛКСМ-эй гэшүүд Галина Краснoярова, Тамара Медведева, Александра Любецкая гэгшэд эрхим дүнгүүдые туйлана.

Эдэ гурбан нүхэд хүдэлжэ байгаад һуралсана. Галина техникумдэ заочноор, Тамара — технологическа институдай бэлэдхэлэй курсада, Александра — түмэр замай техникумдэ заочноор һуралсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ заводой бэрхэ хүдэлмэришэд — Г. Краснoярова (зүүн гарһаа), Т. Медведева. А. Любецкая.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

ҮНДЭР УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

СТАВРОПОЛЬ. (ТАСС). Уһалагдадаг болоһон газараа Ставрополиин гидромелиораторнуудай ашаглалгада оруулха хаһань эхилбэ. Хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ юумэн байгша ондо хэгдээ. Уһалагдадаг 2500 гектар газар ашаглаха арга олгоһон Междуреченскэ ба Закумо-садово системын бетон аса һалаануудаар түрүүшын уһан урдаба. Левокумска районой Январиин 9-нэй нэрэмжэтэ колхоздо Терек мүрэнэй уһаар 1.300 гектар поли ундалуулагдаа.

Правоегорлынска уһалууриин системын, Ставропольска ехэ каналай оршон тойронхи зоно 3700 гектараар үргэдхэгдөө. Советскэ районой КПСС-эй XXII съездын, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта эгээл иимэ хэмжээтэй талмай уһалагдахаар бэлэн болгогдонхой.

Мелиораторнууд жэлэй дүүрэтэр 14 мянга гаран гектар уһалагдадаг газар ашаглалгада оруулхаар хараална. Энэнь нёдондо, түхэреэн жэл соо бүтээһэнтэйнь адли болоно.

ПОРТФЕЛЬ СОО БАГТАХА ТЕЛЕВИЗОР

КАУНАС. (ТАСС). Портфель соо багтаха хэмжээтэй «Шилялис» гэжэ телевизор Каунасай радиозаводто бүтээгдэбэ. Энэнь 3 килограммһаа үлэ мэдэг хүндэ юм. Туршалга гарахадаа һайшаагдаад, олоор бүтээгдэхэ болонхой.

«Шилялис» — диагоналяараа 16 сантиметр экрантай, тусхай батарейһээ гү, али автомобилиин аккумуляторһаа элшэ абажа хүдэлдэг, гэртээ тэрэниие электросетьтэй холбожо болохо юм. Ретрансляторһаа холуур зуун километр хүрэтэр зайда телепрограмма харагдаха.

КЕНАФААР НЭХЭГДЭҺЭН БҮД

ТАШКЕНТ. (ТАСС). Ташкентын кенафай фабрикын, химиин ба хлопогой целлюлозын технологиин научно-шэнжэлгын институдай мэргэжэлтэд кенафаар бүд нэхэхэ шэнэ арга олобо.

Кенафай хатуушье, бүдүүншье утаһан һур ооһорой орондо хэрэглэгдэдэг байһан юм. Харин тиимэ материалаар саахар, дабһа, ... мүн бусад продукт... оройходо, шииг нойто... сагүй, тон һайн байба.

Кенаф утаһые шороб... триин холисоор ... наринишье, уяншье ... Мүнөө тэрэ ээрэлгын ... наар элдэгдэнэ. Кен... утаһаар хибэс нэхэ... лам, мэшээг оёжошье ... моор.

Орон доторхи кена... үргэн плантацинууд ... лэб Ташкентын облас... байдаг. Кенафай ут... шанаржуулдаг боло... уламжалан, текстиль... лэдбэриин шэнэ һалб... эндэ эмхидхэхэ ушартай ... логдоо.

КИСЛОРОДОЙ ТУҺАЛАМЖААР

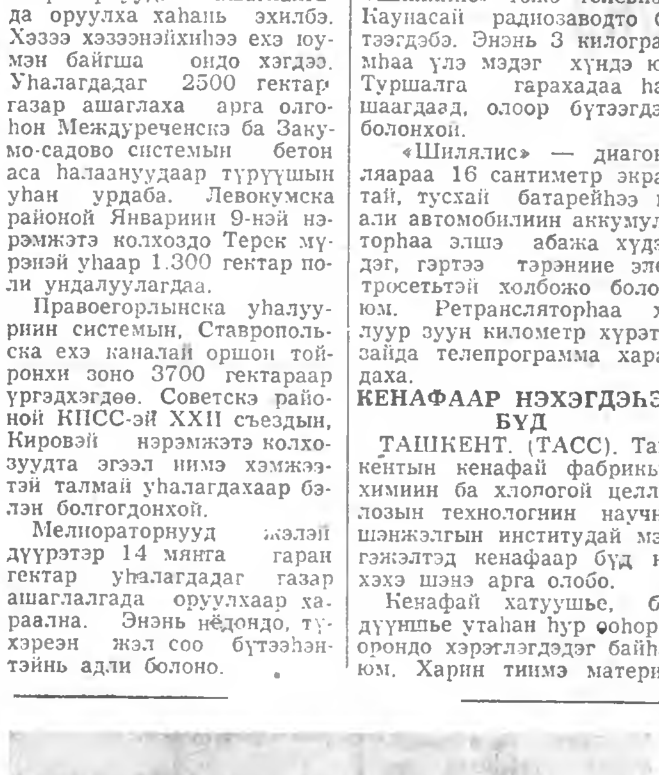
КАУНАС. (ТАСС). ... насай политехническэ ... ститудай проектно-конс... торска бюрогой мэргэж... дэй бүтээһэн аэрацион... налнууд уһа сөөрэмые ... бэрлэхэ найдамтай ... гаалагшад болоно. ... тай гэжэ тосхоной ... хэгдэһэн түрүүшын ... та амжалтатайгаар үнг...

Насосоор булагдажа ... һон кислород микроорг... муудые ехээр хүдэ... аэрационно сахаригтай ... нал соохи уһые сэбэр... Энэ шэнэ арга уһ... уһые 98 процент сэбэр... гоно. Иимэ каналнууды ... рихада, уһа сэбэр... юрын биофильтрнүүды ... хеэрһэнһээ хэдэ дахин ... гүй болоно.

Каунасай мэргэжэлт... зохёоһон аэрационно ... рэлгэнүүд 10 мянга хү... хүн зонтой городуудай ... селогуудай, мал үдхэдэ... хы ажахынуудай, хүдөө ... хын продуктнуудые ... луулдаг предприяти... хэрэглэһэн уһа сэбэр... шадаха юм.

БАЛТИИН НЕФТЬ

КАЛИНИНГРАД. (ТАС...) Нефть үйлэдбэрилдэг ... лининград-нефть» гэжэ ... равлени эмхидхэгдээ. ... жэлэй урда тээ Кали... дай областьдо үрэмд... 3 аранга бодхоогдоһон ... Эндэ нефтиин 5 үүтэ ... олдоод, оромнай мүнөө ... тиин нефть хэрэглэ... лээ. Эрдэмтэдэй ... най ёһоор, энэ шэнэ ... ерээдүйдэ ехэ нефть ... арга боломжотой. Кали... градай геологуудай ... мүнөөнэй табан жэлд... мянган метр худаг ... (скважина) малтагдаха ... той. Энэнь урда тээнь ... тагдаһан бүхы худаг ... нүүдһээ 3 дахин ехэ ...

ВОРОНЕЖ. Доной эрьедэ, Нововоронежско атомна электростанциин түрүүшын байшангуудай жэрылдэн бодоһон газарта гурбадахи, дүрбэдэхи энергоблогуудай шэнэ корпусууд баригдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нововоронежско АЭС-эй участогуудай нэгэндэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Совхозуудай хонишодой анхаралда

Ажалай түлөөһэнэй шэнэ гурим

Хонин ажалые хурдан түргэнөөр хүгжөөжэ, тарган мяха, торголиг нооһо улам ехээр абадаг болохо, энэ һалбарине экономическа талаараа бүри ашаг үрэ ехэтэй болгохо тухай парти, правительствамнай саг үргэлжэ анхарал хандуулна. Нэн түрүүн хонишодой һуудал байдалые һайжаруулха, тэдэниие материальна талаарнь зүбөөр урмашуулха тушаа һүүлэй үедэ ехэ юумэн хэгдээ.

Гансахан 1970 онһоо хойшо хонишодто абаһан продукциинь түлөө үгтэдэг ажалай нэмэлтэ түлөөһэнэй хэмжээн 15 процентһээ 25 процент болотор дээшэлүүлэгдэжэ, хонишон бүхэн жэл соо дунда зэргээр 110 түхэригһөө дээшэ түлөөһэ абадаг болоо. Мүн тэрээнһээ урда тээ зуун эхэ хонин бүриһөө хурьга олоор абажа түлжүүлһэн, бүхы һүрэгөө гарза хоролтогүйгөөр харууһалһан, хонидой шэгнүүрые горитой нэмээһэн, тарган болгожо гүрэндэ тушааһанай түлөө хонишодто нэмэлтэ түлөөһэндэ хурьга, томошье хонигүгэхэ тухай гурим бии.

Байгша онһоо эхилжэ, совхозуудай хонишодто хэдэн жэлдэ таһалгаряагүй хүдэлөөд байгаа һаань, жэл бүри түлөөһэтэй амаралта үгтэдэг болохонь. Жэшээнь, нэгэл ажахыдаа хонишоноор гурбан жэлһээ дээшэ хүдэлөөд байһан хүндэ хүдэлмэриин 2 үдэрэй түлөөһэтэй амаралта үгтэхэ юм. Саашадаа тэрэ түлөөһэтэй амаралтань жэл бүри нэмэжэ байха, тиигээд 6 үдэрһөө дээшэ гарахагүй зэргэтэй. Тусхайлбал, 1969 оной январиин 1-һээ байгша он болотор нэгэл ажахыдаа таһалгаряагүй хүдэлһэн хонишон жэл соо 17 хүдэлмэриин үдэрэй түлөөһэтэй амаралта абаха эрхэтэй. Харин 1973 ондо тэрэ амаралтань 19 үдэр болохо, 1974 ондо — 21 үдэр соо амарха эрхэтэй болоно.

Хэрбээ хонишон ямаршье хүндэтэй шалтагаангүйгөөр хүдэлжэ байһан ажахыһаа гаража ошоод, һүүлдэнь бусажа хуушан ажалдаа дахин ороошье һаа, тэрэ нэмэлтэтэй амаралта абаха эрхэгүй болохо, үшөө гурбан жэлдэ таһалгаряагүй хүдэлхэдөө, тиимэ амаралтада хүртэхэ зэргэтэй.

Тэрэшэлэн РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор манай Буряадай АССР хадалиг газартай районуудай тоодо оруулагдажа, байгша онһоо совхозуудаймнай хонишод нэгэл ажахыдаа удаан хүдэлһэнэй түлөө салин дээрэ нэмэлтэ түлөөһэ абаха болонхой. Жэшээнь, гурбанһаа табан жэл хүрэтэр хүдэлһэн хүнүүдэй ажалай түлөөһэн 12 процентээр, 5-һаа 10 жэл хүрэтэр хүдэлөөшэдэй — 15 процент, 10-һаа 15 болотор хүдэлөөшэдэй — 20 процент, 15 жэлһээ дээшэ хүдэлһэн хүнүүдэй ажалай түлөөһэн 25 процент нэмэхэ. Энэ нэмэлтэ түлөөһэниинь жэл соо нэгэ дахин үгтэхэ.

Олон жэлдэ хүдэлһэнэйнь түлөө хонишодой нэмэлтэ түлөөһэн (надбавка за стаж) хайшан гээд тодорхойлогдохоб?

Нэгэдэхеэр, хэрбээ хонишоной өөрынгөө мэргэжэлээр хүдэлжэ байтараа совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй захиралтаар саг зуура ондоо ажал хээд, һүүлдэнь хуушан хүдэлмэридөө бусахадань, тэрэнь урид хүдэлһэн стаждань оруулагдаха, хонишоноороо хүдэлөө гэжэ тоологдохо.

Хоёрдохёор, хонишоноор хүдэлжэ байтараа, Совет Армиин зэргэдэ ябалсажа Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадаһан, МВД-гэй (НКВД) сэрэгшэдэй, партизануудай отрядта ябалсаһан хүнэй һүүлдэнь дахин хонишоноор хүдэлөө һаань стажынь тоологдохо байна.

Гурбадахяар, хонишоной өөрынгөө мэргэжэлээр хилын саана гаража хүдэлөөд, хоёр һараһаа удаан болонгүй хуушан ажалдаа ороо һаань, мүн ажалһаа болижо, техническэ мэргэжэл олгохо, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ һургуулинуудта һураад, һөөргөө бусаа һаань, ямар тусхай тушаалда һунгагдаа гү, али эхэнэрнүүдэй хээлитэй болоод амаралтада гараад, хүхөөр үхибүүтэй байгаа һаань, тэрэнь хүдэлмэриин стажда оруулагдаха.

Хүдэлмэриин стаж тодорхойлходоо, тус ажахын урда тээ байһан колхозой нэгэдхэгдээд гү, али үгы хэгдээд байгаашье һаа, тэндэ хүдэлһэниинь баһал тоологдохо.

Хэрбээ байгша оной январиин 1-һээ хойшо хүдэлжэ байһан ажахыһаа дээрэ дурсагдаһанһаа ондоо шалтагаанаар гаража ошоод, һүүлдэнь хуушан ажалдаа бусажа ерээшье һаань, стажынь таһалдаха, нэмэлтэ түлөөһэ абахагүй.

Жэшээнь, хонишоноор хүдэлжэ байһанаа Совет Армиин албанда ошожо, тэрэнээ дүүргэөд ерэхэдээ, 3 һараһаа удаан болонгүйгөөр (харгыень тоолонгүйгөөр) хуушан ажалдаа ороо һаань, хүдэлмэриинь ниитэ стаж таһалдахагүй, тиигэбэшье тэрэнь мэргэжэлээрээ хүдэлһэнэй нэмэлтэ түлөөһэ абаха стажда орохогүй. Мүн инвалид болоод гү, али үбдөөд, дүрбэ һараһаа дээшэ хүдэлөөгүй байһанаа эдэгээд, нэгэ һараһаа удаан болонгүй ажалдаа ороо һаань, нүхэрэйнгөө ондоо ажахыда хүдэлхэеэ ошоходонь ажалһаа гараад, нэгэ һарын туршада дахин хонишон болоод ороо һаань, үндэр наһан боложо пенсидэ гараад, дахин хүдэлмэрилөө һаань, үхибүүтэй болоод, жэлһээ үлүү бэшэ саг соо хүдэлөөгүй байгаад, дахин ажаллажа эхилээ һаань, нэмэлтэ түлөөһэ абаха стажда оруулагдахагүй, тиигэбэшье ниитэ стажынь таһалдахагүй.

Хонишоной хүндэтэй шалтагаанаар ажалһаа гараад, ВКК гү, али ВТЭК-гай тодорхойлгоор инвалид болоод, үбшэлөөд, Совет Армиин зэргэдэ абтаад, һунгамал тушаалда дэбжүүлэгдээд, пенсидэ гараад гү, али һурахаяа ошоод, үхибүүтэй болоод ажалһаа болёод байгаа һаань, мүн наһа барагһан хонишоной гэр бүлэдэ тэдхэмжэ үгтэхэ болоод байгаа һаань, ажалһаа болиһон жэлэйнь салин дээрэһээ абажа, стажай түлөө нэмэлтэ түлөөһэниинь үгтэхэ зэргэтэй.

Стажай түлөө нэмэлтэ түлөөһэ үгэхэһөөнь урид энээнһээ ондоо шалтагаанаар ажалһаа гараһан хүнүүдтэ мэргэжэлээрээ удаан хүдэлһэнэй түлөө нэмэлтэ түлөөһэн үгтэхэгүй.

Стажай түлөө үгтэхэ нэмэлтэ түлөөһэн хонишоной бүхы хонин һүрэгөө харууһалһанай, продукци абаһанай түлөө үгтэһэн нэмэлтэ түлбэри, шан гэхэ мэтэ бүхы нэмэлтэ түлөөһэнүүдые хуу оруулалсаад гаргагдаһан салингайнь дунда хэмжээнһээ тооложо үгтэхэ.

Шалтагаангүйгөөр ажалһаа һамшаһанай, муугаар хүдэлһэнэйнь түлөө совхозой директор хонишоной абаха нэмэлтэ түлөөһые доошонь оруулха эрхэтэй. Хонишоной мэргэжэлээрээ хүдэлһэнэй стажые совхозой директор, кадрай талаар инспектор, главна бухгалтер, профсоюзай комитедэй түлөөлэгшэһөө бүридэһэн комисси тодорхойлхо болоно.

Мэргэжэлээрээ хаана, хэды шэнээн хүдэлөөб гэжэ бэшэгдэһэн ондоошье документнүүдые дурдалгатай ажалай дэбтэр лэ стаж тодорхойлгын гол документ болохо юм. Хэрбээ тиимэ документнүүдэй үгы, тэдэниие олохын аргагүй байгаа һаань, хонишоной үнэхөөрөө тэдынһээ тэды болотор хүдэлһэниие гэршэлхэ хоёрһоо үсөөн бэшэ хүн хэрэгтэй. Гэршэнүүдэй хэлэһэниинь саарһан дээрэ бэшэгдэһэн байха зэргэтэй.

1944 онһоо хойшонхи үедэ хүдэлһэн хүнэй стаж имагтал тусхай документээр гэршэлэгдэһэн байха ушартай. Эндэ хүнүүдэй гэршэлэлгэ хэрэггүй.

Совхозуудта хонишодоор олон жэлдэ хүдэлһэн хүнүүдэй ажалай түлөөһые нэмэхэ энэ гурим колхозуудташье хэрэглэжэ болохоор дурадхагдана.

А. ХАЛТАЕВ,
БурАССР-эй совхозуудай үйлэдбэриин республиканска нэгэдэлэй таһагай начальник.

ЛЕНИНЭЙ ЗАЯАҺАН ХАНИ БАРИСААНАЙ ТУГ ДОРО

СССР·50

ЗОЛ ЖАРГАЛАЙ ЗАМ

Г. Д. ДЖАВАХИШВИЛИ,
Грузиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ

Совет арадуудай түүхэдэ гайхамшаг һайндэрнүүд, шухала һара, үдэрнүүд олон юм. 1922 оной декабриин 30 тэдэнэй дунда онсо һуури эзэлнэ. Советүүдэй Бүхэсоюзна I съезд дээрэ Деклараци ба «Совет Социалис Республиканuудай Союз байгуулха тухай договор» баталагдаа һэн.

Энэ үдэр СССР-ые байгуулгын — адли тэгшэ эрхэтэй арадуудай һайн дураараа социалис гүрэн болоно нэгэдэлгын үдэр болоһон байна.

СССР-ые байгуулга политическэ удха шанараараа, мүн социально-экономическа аша туһаараа Совет гүрэнэй түүхэдэ элитэ ехэ һуури эзэлнэ. Энэмнай — пролетарска интернационализмын үзэл бодолой түгэс илалта, Коммунис партиин ленинскэ национальна политика бэелүүлһэнэй аша ехэтэ үрэ дүн мүн. Советскэ Союзые байгуулга общественэ социалис ёһоор шэнэдхэн хубилгаха, бүхы совет республиканuудай экономико болон соёл хүгжөөхэ, ажалшадай олон үндэһэ яһатанай гүрэнэй өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадал ба уласхоорондын нэрэ хүндыень бэхижүүлхэ һайн нүхэсэл хангаһан шиидхэхы хүсэнүүдэй нэгэн болоо һэн гэжэ «Совет Социалис Республиканuудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлэдхэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Олон үнгэһэ яһатанһаа бүридэһэн социалис гүрэн байгуулгада Владимир Ильич Ленин асари ехэ габьяатай юм.

Совет республиканuудай эбтэй эетэй бүлэдэ нэгэдэһэн манай ороной бүхы арадууд туйлай ехэ амжалта, илалтануудые туйлаа. Коммунизмын замаар дабшагша Грузиин ССР-эй ажалшадай бата найдамтай алхамынь энээниие гэршэлнэ.

Совет шэнэ республикын байгуулагдаһан түрүүшын үдэрһөө Грузиин ажалшад революциин агуу ехэ вождь Владимир Ильич Ленинэй, аха хани — ород арадай анхарал оролдолгоор саг үргэлжэ хүреэлэгдэдэг байгаа. РСФСР-эй правительство алтаар 750 мянган түхэригэй урьһаламжа Ленинэй захиралтаар Совет Грузида үгэһэн юм. Энэ мүнгөөр республика доторхи түрүүшын — Зэмо-Авчаладахи гидроэлектростанци Тбилиси шадар баригдажа эхилээ һэн. Закавказиие электрижүүлхэ түрүүшын электростанцида табигдаха турбинануудые Ленинградай завод бүтээжэ эльгээһэн юм.

Энээнэй һүүлээр Батуми дахи нефть болбосоруулгын завод ашаглалгада оруулагдаһан, Чиатурын марганецай бассейнэй һандаргагдаһан ажахы һэргээгдэһэн, станок бүтээдэг Кировэй нэрэмжэтэ завод баригдаһан юм.

Дайн... Манай Эхэ ороной сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалай түлөө СССР-эй бүхы аха дүү арадуудай түлөөлэгшэдтэй хамта Грузиин 700 мянга тухай хүбүүд, басагад эрэлхэг зоригтойгоор дайлалдаһан байна. Хэсүү шанга тулалдаануудта тэдэнэй хахадынь баатарай үхэлөөр унаһан юм. 245 мянган хүн СССР-эй орден, медальнуудаар шагнагдаа, 136 хүн Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Совет арадуудай эб ее таһалха аабзабди гэжэ Гитлерэй хархис сэрэгүүд бодомжолбошье, урагшагүйдэһэн байха. Коммунис партиингаа уряагаар бүхы социалис үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд Эсэгэ ороноо хамгаалхын тула эдэбхитэйгээр тэмсэжэ ороһон түүхэтэй. Социалис ниитын ба гүрэнэй байгуулалтын булюу байһые, ажабайдалай агуу ехэ хүсые, Совет Социалис Республиканuудай Союзай эбдэршэгүй батые Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда туйлагдаһан түүхэтэ илалта гэршэлээ.

Советскэ Союзай арадууд Коммунис партиин хүтэлбэри доро Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайе илалта түгэсөөр дүүргэһэн дары оронойнгоо экономико һэргээн хүгжөөхын тула эршэтэйгээр ажаллажа ороо һэн. СССР-эй арадай ажахые һэргээн хүгжөөхэ дүрбэдэхи түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ Грузиин ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Хүдэлмэришэн ангиин шэн габьяата ажалай ашаар 1947 ондо республикын промышленностиин гаргаһан бүхы продукциин хэмжээн 1940 онойхидо орходоо 12 процентээр, 1950 ондо — 56 процентээр, 1971 ондо — 8,8 дахин ехэ болоһон байгаа.

Фашис булимтарагшадһаа сүлөөлэгдэһэн районуудта Грузиин ажалшад аха дүүгэй туһаламжа үзүүлээ. Сталинград, Харьков, Новороссийск ба бусад городуудые һэргээн бодхоолгодо хабаадалсаһан байна.

Промышленностьмнай Совет засагай жэлнүүдтэ республикын арадай ажахын түрүү һалбари болоо. Хүсэтэ электровозуудые, ашаанай автомобильнуудые, далайн катернуудые, электродвигательнүүдые, башенна крануудые, түмэр зүһэдэг станогуудые, тон нарин приборнуудые Грузиин хүдэлмэришэд бүтээнэ. Республикын промышленна предприятинуудта бүтээгдэн гараһан продукци дэлхэйн 70 гаран оронуудта худалдагдана.

Ленинскэ кооперативна түсэбэй үндэһөөр олон һалбаритай социалис хүдөө ажахы байгуулагдаал, мүнөөнэй оньһон техникээр хангагданхай. Грузи — сай үйлэдбэрилхэ талаар ороной гол бааза юм. 1921 ондо манай республика дотор оройдоо 1.000 гектарта сай тарижа ургуулагдадаг байһан һаа, мүнөө тэрэнэй талмай 64 мянга үлүүтэй гектарые эзэлнэ. Он жэлэй үнгэрхэ тудам сайн талмайнуудтахи хүндэ хүдэлмэри улам ехээр оньһожоруулагдана. Сай хуряадаг «Скартвело» түхэлэй машина Грузиин конструкторнууд дэлхэй дээрэ түрүүлжэ ухаалан бүтээгээ.

Виноград мүн лэ ехээр ургуулдаг болоо. Мүнөө 115,5 мянган гектар талмайе виноградай ургамал эзэлнэ.

Экономикын хурдан түргөөр хүгжэһэнэй ашаар грузин арадай удхаараа социалис, түхэл маягаараа национальна соёл хүгжэһэн байна. Ленинскэ национальна политикын илан мандаһанай, КПСС-эй ба Совет правительствын саг үргэлжын анхарал оролдолгын ашаар грузин арадай эртэ урдын, өөрсэ шэнжэтэй соёл һалбаран хүгжөө. Совет засагай жэлнүүдтэ республика дотор эрдэм, литература ба искусство ехээр хүгжэһэн байна. Мүнөө Грузиин 1.000 хүн бүхэнэй 47-ниинь дээдэ һургуулитай. Республикын эрдэмэй эмхи зургаануудта хүдэлдэг математигуудай, физигүүдэй, физиологуудай, астрономуудай, психологуудай шэнжэлгэнүүд ехээр алдаршанхай.

Литература, искусство хүгжэн һалбарна. 22 театр, 2 мянга гаран клуб ба соёлой байшан Грузида бии юм.

Манай амжалта туйлалтанууд тухай хэлэхэдээ, түбхын түрүүндэ коммунис үзэл бодолтой, зан ябадалтай шэнэ хүнэй урган мүндэлһые хараада абадагбди.

Манай орон дотор 100 гаран үндэһэ яһатан ажаһууна. Арадуудай эбдэршэгүй бата хани барисаае, зохёон байгуулхы харилсаа холбоое Совет Закавказиин жэшээ дээрэ хаража болохо. Жэшээлхэдэ, 70 үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд Грузида ажаһуудаг, ажалладаг шуу.

Поэдүүд ба уран зохёолшодой уулзалганууд, соёлой үдэрнүүд, эрдэм наукын неделинүүд манай ороной арадуудай хани барисаае улам бэхижүүлнэ, соёл культурыень баяжуулна. Бидэ — грузинууд, ородууд, армянууд, азербайджанецууд, осетинүүд, белорусууд, латышууд — үргэн дэлюун Эхэ оронойнгоо элдэб районуудта ажаһуугаашье һаа, бултадаа нэгэ ниитэ түсэбтэйбди, нэгэ ниитэ ажал хэрэгүүдтэйбди. Бэе бэедээ айлшалалсан, дүй дүршэлөө халан абалсанабди, социалис мүрысөөндэ урилсажа, түсэбэй дүүргэлтые шамдуулнабди. Энэмнай ленинскэ национальна политикын илан мандаһанай гэршэ болоно. Ленинскэ национальна политика хадаа социализмын эгээн ехэ туйлалтануудай нэгэн мүн гэжэ КПСС-эй XXIV съезд дээрэ тэмдэглэгдээ һэн.

Республикын экономико, соёл культура хүгжөөлгэдэ Грузи дотор ажаһуудаг бүхы үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд хубитаяа оруулна гэжэ баяртайгаар тэмдэглэнэбди.

Тбилисидэ болоһон баярай суглаан дээрэ Леонид Ильич Брежневэй хэлэһэн үгэ дурдаха хүсэлэнтэйб. Грузиин гаталһан, мүнөө гаталжа байгаа зам манай арадуудай агуу ехэ хани нүхэсэлэй зам болоно гэжэ тэрэ хэлээ һэн...

Олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн совет арад КПСС-эй XXIV съездын хараалһан замаар, Коммунис партиин хүтэлбэри доро бата найдамтайгаар дабшан, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе угтажа байна гэжэ омогорхолтойгоор мэдүүлнэбди.

Эсэгэ оронойнгоо хүсэн түгэлдэр, хүгжэлтэ түгэс болоһые хараха гээшэ СССР-эй эрхэтэн бүхэндэ эгээн ехэ зол болоно. Энээнэй тула шухала бүхы юумэ совет хүнүүд хэнэ. Эгээл тиимэһээ бүгэдэ ниитын эб найрамдал, аюулгүй байдал бэхижүүлхын тула партиин бэелүүлжэ байгаа гадаадын политическэ хараа шугамые оронноймнай арад түмэн үргэнөөр дэмжэнэ бшуу.

КПСС-эй ЦК-гай майн (1972 он) Пленумэй дүнгүүдые зүбшэлхэдөө, уласхоорондын түшүүрил һулаауулха, КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хараалагдаһан гадаадын политическэ хараа бодол бэелүүлхын тула КПСС-эй Центральна Комитедэй, тэрэнэй Политбюрогой, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй эрхилдэг эсэшэ сусашагүй, эршэтэй шууд ябуулгые грузин арад бүхы совет хүнүүдтэл адляар, бүгэдөөрэн һайшаан дэмжэжэ байһан тухайдаа мэдүүлнэ.

(ТАСС).

ТОО, БАРИМТАНУУД

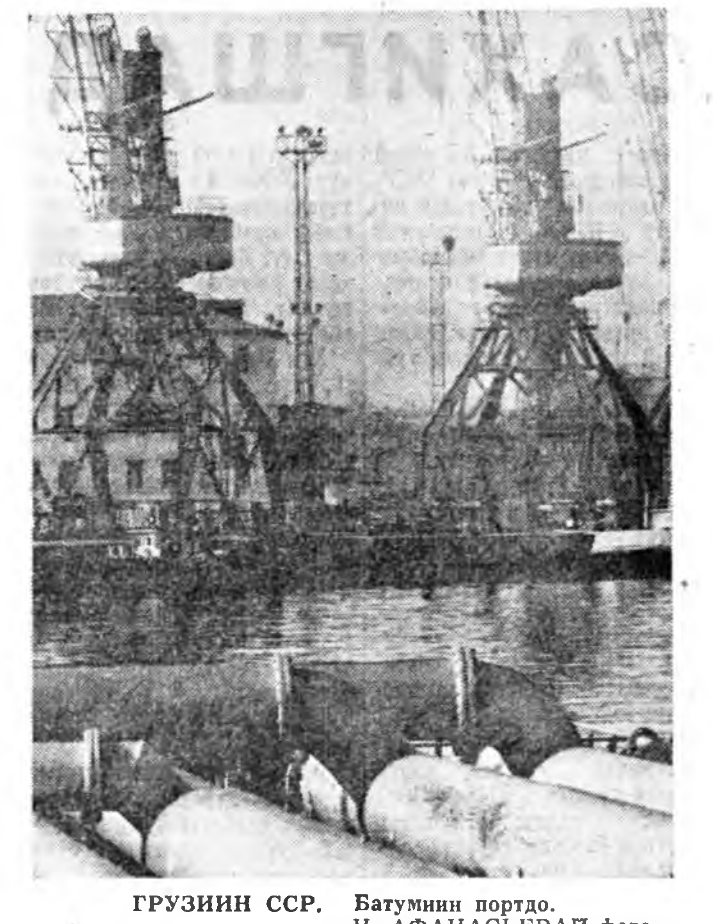
✪ 1971 ондо нарата Грузиин үйлэдбэрилһэн промышленна продукциие 1921 онойхитой сасуулбал, 98 дахин ургаһан байгаа.

✪ Мүнөө республикын арадай ажахыда 1,5 миллион хүдэлмэришэд, алба хаагшад ажаллана. Энэнь дүшэн табан жэлэй саада тээхиһээ 8 дахин олон болоно.

✪ Грузиин виноград ургуулагшад 1921 ондо 38 мянган гектарһаа ургаса абаһан һаа, харин нёдондо жэл 155 мянган гектар талмайһаа виноград хуряагаа.

✪ 1971 ондо 70 мянган тонно сай үйлэдбэригдөө гэхэ гү, али энэнь 1921 онойхиһоо 300 дахин ехэ.

✪ Мүнөөнэй Грузиин оршом соо революциин урда тээ 20 гимнази, 7 реальна училищи бии байһан юм. Мүнөө Грузиин ССР-тэхи юрэнхы эрдэмэй 4500 гаран һургуулида нэгэ миллион үлүүтэй хүн һурана.

ГРУЗИИН ССР. Батумиин портдо.
Н. АФАНАСЬЕВАЙ фото.

ТҮРҮҮШЫН ЗЭРГЭДЭ

Мүнөө 21 мянган эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд Грузида тоологдоно. Тэдэнэй 7 мянганиинь эрдэмэй кандидадууд, докторнууд юм. Грузиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл дотор эдэ тоо, баримтанууд дурдагдаһан байна. Мүнөө үеын Тбилиси ороной научна ехэ түбүүдэй нэгэн болонхой.

— Республикын эрдэм наука хүгжөөлгэдэ, эрдэмтэдэй үндэһэн кадрнуудые бэлдэлгэдэ СССР-эй Наукануудай академи, Московско, Ленинградай университедүүд, ороной научна бусад түбүүд туйлай ехэ, сэгнэшэгүй туһа хүргэнэ, — гэжэ Грузиин ССР-эй Наукануудай академиин президент, Социалис Ажалай Герой, академик **И. Н. Векуа** ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө тэмдэглэбэ. Грузиһаа 700 тухай студент, аспирантнууд манай Эхэ ороной ниислэл хото — Москвада һуража байна,— гэжэ эрдэмтэ хэлэбэ. Хэдэн зуутаад хүбүүд, басагад Ленинградта, Киевтэ, Ереванда, Бакуда, Свердловскдо, Ригэдэ, Харьковта, Таллинда һурана. Совет засагай жэлнүүдтэ Тбилисиин университет 200 мянга гаран мэргэжэлтэдые бэлдээ.

Математигуудай уласхоорондын конгрессте хабаадалсаад, Парижһаа бусажа ерэһэнэйнь һүүлээр академик Векуатай хөөрэлдэбэбди. Совет математикын һургуулиие түлөөлжэ, конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадаһан байгаа. Академик Н. И. Мусхелишвилиин зохёоһон электронно-тоолон тодорхойлдог машинын туһаламжаар Ингуриай ГЭС-эй ашаг олзо ехэтэй вариант дурадхагдаһан юм.

Республикын эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэдэй бэелүүлхэ гол шухала зорилгонууд тухай И. Н. Векуа саашадаа хөөрэбэ. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдтэй, түсэбтэ юһэдэхи табан жэлдэ бэелүүлэгдэхэ гол шухала зорилгонуудтай тааралдуулан, Грузиин ССР-эй Наукануудай академидэ шэнжэлхы хүдэлмэри хэгдэнэ. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ академиин научна эмхи зургаанууд гуша тухай ехэ шэнжэлгэ арадай ажахын элдэб һалбаринуудта нэбтэрүүлжэ, хэдэн арбаад миллион түхэригэй ашаг олзо оруулһан байха юм. Грузиин олон эрдэмтэд Ленинскэ шанда, СССР-эй Гүрэнэй шанда хүртэнхэй. Манай эрдэмтэдэй зуу гаран зохёол бүтээлнүүд табан жэлдэ республикын арадай ажахын түсэбтэ оруулагдаһан байна.

М. ТРАСКУНОВ,
ТАСС-ай корреспондент.

БИДЭ—СОВЕТ ХҮНҮҮДБДИ

Тбилиси шадарай үргэн нэлэнхы талада металлургическа ехэ завод баригдажа, залуу социалис хото — Руставиин тэрээнтэй зэргэлээд урган бодожо эхилһэн үе сагһаа хойшо хорин табан жэл үнгэрөө.

Булад хайлуулагша Григол Себискверадзе заводой баригдажа эхилһэн түрүүшын үдэрһөө эндэ ажаллана.

Гайхамшагта ойн баярай — Советскэ Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн урда тээ Хэблэлэй һонинуудай агентствын корреспондент Себискверадзетай уулзажа, түрэл хото, сугтаа хүдэлдэг хани нүхэд тухайдаа, өөр тухайдаа хөөрэхыень гуйһан байна.

— Өөр тухайдаа тобшохоноор хөөрэһүүб. Хүдөө нютагһаа эндэ ерээд, һууриинь һаял табигдажа байһан заводой бодоһо алхаа һэм. Эндэ би булад хайлуулагшын мэргэжэлдэ һурааб.

«Минии завод, минии хото, минии орон» гэжэ хэлэдэгби. Минии бүхы нүхэдтэл адли һанагдаха эдэ үгэнүүд намда ээлэй юрын бэшэ юм. Металлургическа ехэ заводой, хотын барилга хорин табан жэлэй урда тээ Тбилиси шадар эхилээ һэн. Эдэ ехэ барилгануудые гансал грузинууд хээгүй. Ород ба украинецууд, белорус ба узбегүүд, армян ба азербайджанецууд, татар ба еврейнүүд ороной бүхы булан тохойнуудһаа эндэ хүдэлхээ ерээ һэлэй. Аха дүү республиканууд барилгын материалнуудые, түхеэрэлгэнүүдые эльгээһэн юм.

Хожомынь, металлургическа мантан томо заводой ашаглалгада оруулагдахада, ородууд, украинецууд булад хайлуулха мэргэжэлдэ грузин аха дүүнэрээ һургаа. 1950 ондо завод түрүүшынгээ металл үгэһэн байна.

Минии Руставиин хотые дүшэн аха дүүнэрэй хото гэжэ нэрлэнхэй. Энэ нэрээрээ хотомнай омогорходог, омогорхожо байһаар. Дүшэн аха дүүнэр — Советскэ Союзай дүшэн үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд — энэ завод ба хотые бариһан байха юм. Дүшэн аха дүүнэр мүнөөшье эбтэй эетэй ажаһууна, ажаллана.

«Совет хүн». Гүн ехэ удхатай эдэ үгэнүүд тухай ходо шэбшэн бодомжолдогби. Ушар юуб гэхэдэ, эдэмнай юрэл үндэһэ яһатан бэшэ, юрын тушаал зэргэ бэшэл, харин хэмжээлэшэгүй гүн гүнзэгы удхатай ойлгомжо болоно.

Би грузин хүнби. Нарата Грузидаа, түрэл хэлэндээ дуратайб. Шота Руставелидэ, Тбилисидэ, огторгой өөдэ харбан бодоһон һүмбэр үндэр уула хадануудта байдаг түрэл тосхондоо дуратайб. Тиигэбэшье Владивостогой үнгын һайхан галнууд, Прибалтикын үзэсхэлэн гоё байгаали, Украинын сэнхир номин үдэшын саг, ородой үргэн нэлэнхы хадалан, таряалангууд зүрхэ сэдьхэлыем эзэлдэг, дурыем буляадаг лэ.

...Олон жэлэй саана түрүүшынхеэ Москва ошоо һэм. Аэропортһоо автобусоор ниислэл ороходоо, гэнтэ үбгэн буурал Кремлиие харажархёо һэм. Буруу харана бэшэ аабзаб, бэшэ даа, тэрэмни, ёһотойл Кремль — манай Эхэ ороной зүрхэн байгаа.

Совет хүн. Энэ хүн гансал өөрынгөө бэшэ, харин коммунизм байгуулжа байгаа бүхы хүнүүдэй аша туһада ажаһууна, ажаллана бшуу. Хани нүхэдэйнгөө үргэн далайсата ажал харахадаа, эзэлүүдгүй омогорходогби. Эдэнэй ямар ехэ хүсэн байһыень ойлгоноб.

Элдэб үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд манай заводто хүдэлдэг юм. Тиигэбэшье нэгэл юумэн — «Бидэ — совет хүнүүдбди» гэһэн мэдэрэл бултыемнай хамтаруулан нэгэдүүлнэ.

(АПН).

ГРУЗИИН ССР. Самебо тосхонһоо Казбек уула иимэээр харагдадаг юм.
И. ДВАЛИИН фото. (ТАСС).

ГРУЗИИН ССР. Сайн плантаци дээрэ «Сакартвело» гэжэ машинаар ургаса хуряагта.
ТАСС-ай фотохронико.

ТОО, БАРИМТАНУУД

✪ Эрдэмэй 200 гаран эмхи зургаан, 18 дээдэ һургуули республика дотор бии. Эрдэм бэлигтэй, дүй дүршэлтэй 19 мянган мэргэжэлтэд эндэ ажалладаг. Грузиин ССР-эй Наукануудай академи шэнжэлхы ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг.

✪ 2 мянган клуб, соёлой байшан, 74 музей, 22 театр, 3500 гаран библиотекэ республикын городуудтахи, һуурин тосхонуудтахи ажалшадай хэрэглэмжэ хүсэлэнгүүдые хангана.

✪ 160 санатори, амаралтын байшан Грузида бии. Советскэ Союзай бүхы районуудһаа хэдэн зуугаад мянган ажалшад жэл бүри эндэ ерэжэ амардаг юм.

✪ Зургаан хэлэн дээрэ: грузиин,ород, армян, абхаз, осетин, азербайджан хэлэнүүд дээрэ 146 газетэ 1,5 миллионһоо дээшэ хэһэгээр, 121 журнал Грузида хэблэгдэнэ.

(АПН).

Тбилисиин басаганай гайхамшаг бэлиг

1966 оной зун Москвада болоһон Чайковскиин нэрэмжэтэ конкурсын үеэр француз пианист Франсуа-Жоэль Тиольедэ бишыхан басаган баглаа сэсэг барюулаа һэн. Элитэ мэдээжэ хүгжэмшэ тэрэ бэлэгыень урма баяртайгаар абахадаа, энэ басагахан, дүрбэ наһатай Нана Габашвили, өөрөө композитор, хүгжэмэй хэдэн зохёолнуудай автор юм гэжэ мэдээгүй...

Грузи нютагтай энэ басагахан хоёртой боложо ябахадаа, хүгжэмдэ яаха аргагүй дуратайгаа харуулһан юм. «Шамда дуу зохёохом гү?» — гэжэ байжа куклатаяа хөөрэлдэхэ. Тиигэн сасуу уянгатайгаар гүнгэнэжэ эхилдэг һэн ха. Иигэжэ балшар бага үхибүүнэй түрүүшын дуун мүндэлөө. Басагаханай хүгжэм, дуу ойлгодог байһаниинь олоной гайхал үүсхээ. Удаан тээнь маршнууд, эүжэгүүд, сонатонууд дуунууд, вальснууд, прелюдинүүд мүндэлбэ...

Табатай болоһон хойнонь Нанатай уулзаа һэм. Тиихэ үедэ таби гаран зохёолнуудай автор болоһон байгаа. Олохон зохёолнуудыень шагнахадаа, энэ бишыхан басаган иимэ хүгжэм яагаад зохёохо юм гэжэ һэжэглэһэншье байхаб.

— Би зураха угаа дуратайб! — гэжэ тэрэ басагахан хэлэмсээрээ, зурагуудаа гаргажа харуулба. Эрхим зурагууд байгаа һэн.

Ябахаяа түхеэржэ байтараа, эсэгынь — Гайоз Габашвилиин Нанадаа хандахые дуулабаб:

— Басага-аан, айлшанаа бэлэггүйгөөр табиха юм гүш?

Тиин хоморой шухаг бэлэг намда үгөө һэн. Басагахан намда.... соната бэлэглэбэ. «Гайхамшаг һүбэлгэн басаган байна. Энэ оюун бэлигтэнь гамтайгаар хандажа, хүгжөөхэ шухала. Анхарал оролдолгоор хүреэлжэ байһан аха хүнүүдһээ горитой юумэн дулдыдаха» — гэжэ бодомжолоо һэм.

Тбилисиин консерваториин профессор Павел Хучуа мүн лэ тиигэжэ бододог байба.

Мүнөө Нана арба хүрэнхэй. Энэ басагахан зүбөөр ургажа, хүмүүжэжэ байна гэжэ хэлэхэдэ, алдуу болохогүй. 400 гаран зохёол бэшээ. Дуунуудайнь суглуулбарином һаяхан хэблэгдэжэ гараа. Үхибүүдтэ зорюулагдаһан, «Ой соо болоһон уршагта ябадал» гэһэн оперын хүгжэмые эдир композиторай туйлалта гэжэ онсолон тэмдэглэмээр.

Суута композитор Дмитрий Шостаковичто айлшалха үедөө «Хойто зүгэй толон» гэһэн зохёол бэшэһэн байгаа.

— Энээнээ юун гээд, нэрлэхэбши? — гэжэ композитор асууба.

— Соната! — гээд, Нана харюусаа һэн.

— Бишье тиигэжэ нэрлэхэ байгааб, — гэжэ композитор сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ.

«Нана хүгжэмэй бэрхэ бэлигтэй басаган, — гэжэ Шостакович магтана. — Ёһотойл композитор боложо шадаха».

Басагантай уулзаһан, тэрэнэй зохёолнуудые шагнаһан олохон мэдээжэ композиторнууд Шостаковичой һанамжые дэмжэнэ.

Нана олон бэшэг абадаг. Тиигэбэшье Дмитрий Шостакович, Арам Хачатурянһаа абаһан бэшэгүүдээ наринаар хадагалжа байдаг.

Совет ороной элдэб городуудһаа, хилын саанаһаа айлшад Гайоз Габашвилииндэ ходо ерэдэг. Жэшээнь, Англиин журналистнууд, Чехословакиин кинодокументалистнууд Нанада айлшалһан байна. Чехословакиһаа ерэгшэд бэлигтэй эдир басаган тухай үнгэтэ фильм буулгаа.

Нана ирагуу һайхан хоолойтой гэжэ республикын габьяата багша (республиканска хүгжэмэй түбэй һургуулиин багша) Сусанна Габуния хэлэнэ. Дуушадай республиканска конкурснуудай лауреадай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ Нана Габашвили хоёр дахин хүртэһэн байха.

А. ХОСРОШВИЛИ.
(АПН).

КУРОРТНУУДАЙ ХОТО

Сочиин курортнууд Совет засагай жэлнүүдтэ бии болоһон түүхэтэй. Хэдэн зуугаад мянган ажалшад жэл бүри эндэ амардаг, аргалуулдаг. Наранай элшэ, далайн уһан, Мацестын аршаан хүнүүдэй бэе махабадаа һайжаруулхадань туһална.

Курорт-хото урган һалбана. Элүүржүүлгын шэнэ газарнууд, пансионадууд, гостиницанууд, соёлой түбүүд баригдана. Циркын шэнэ байшан хотын шэмэглэл болобо.

●

ГРЭС-эй НАЙМАДАХИ БЛОК

Грузиин ССР-эй тепловой эгээн ехэ электростанци — Тбилисиин ГРЭС дүүрэн хүсөөрөө хүдэлжэ захалба. 160 мянган киловатт хүсэтэй наймадахи блок болзорһоо гурба һараар урид ашаглалгада оруулагдаа.

Барилгашадай, энергетигүүдэй эршэтэ ажалай ашаар, түсэбөөр хараалагдаһанһаа хахад миллиард киловатт-часаар ехэ электрын элшэ хүсэн энэ жэлдэ үйлэдбэрилэгдэхэ. Шухала хэрэгтэй машина, түхеэрэлгэ болзорһоо урид бүтээн эльгээжэ, оронноймнай 15 хотын ажалшад энэ илалтада ехэ туһа хүргэбэ. Тбилисиин ГРЭС-эй бүхы агрегадуудай хүсэн — 1 миллион 280 мянган киловатт.

С. ДАВИТАЯ,
«Известиин» собкорр.

МҮНӨӨДЭР—СОВЕТ МИЛИЦИИН ҮДЭР

НИИТЫН ГУРИМ САХИГШАД

Совет милицийн 55 жэлэй ойн һайндэрэй урда тээ СССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министр Н. А. Щелоковтой ТАСС-ай корреспондент уулзажа, хуули ёһо сахин хамгаалагшадай өөһэдынгөө һайндэрые ямараар угтажа байһан тухай хөөрэжэ үгэхыень гуйһан байна.

Табин табан жэлэй саада тээ ажалшадые дарладаг, мүлжэдэг засаг үй бута сохиһонойнгоо һүүлээр Россин хүдэлмэришэн анги таряашадтайгаа хамта орон доторoo социалис хуули ёһо байгуулжа эхилһэн байгаа гэжэ министр хөөрөөгөө эхилбэ. Шэнэ хуули ёһонуудые нютаг бүхэндэ бэхижүүлхэ хэрэг хүдэлмэришэн таряашадай милицидэ даалгагдаһан байгаа.

Совет милицийн түүхэ хадаа манай гүрэнэй, манай арадай түүхын баатарлиг нэгэ хубинь болоно. Большевик партиин ба Совет гүрэнэй элитэ ажал ябуулагшад Ф. Э. Дзержинский, М. В. Фрунзе, М. И. Калинин гэгшэд милицийн түрүүшын отрядуудые байгуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан юм. Улаан Армиин сэрэгшэдтэй хамта сагаантан ба интервентнүүдтэй үсэд шангаар тэмсэһэн милиционернүүдэй баатаршалга хэзээдэшье мартагдаха аал? Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнай жэлнүүдтэ Александр Матросовой баатаршалгые дабтаһан Эстониин милиционер Якоб Кундерсын, Горьковско милицийн хүдэлмэрилэгшэ Хафиз Зариповай гэгээн гэрэлтэ дурасхаалда бидэнэр доро дохинобди.

Совет арадай зохёохы ажал хэрэгтэ найдамтай һайн эрхэ байдал манай милици саг үргэлжэ хангажа байдаг гээшэ. Мүнөө үедэ манай хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабари һайжараа, тэдэнние техническэ талаар хангалга сэгнэшэгүй ехээр хүгжөө. Ороной дотоодын хэрэгүүдэй органуудай бүридэл нилээд хубилагдаа, тэдэнэй уг зорилго ондоо болоо.

Социалис байгуулалтын шата бүхэндэ дотоодын хэрэгүүдэй зурганууудай ажалда хубилалта оруулагдадаг байһан юм. Тиигэбэшье революционно ёһо заншалынь, Коммунис партиин ба совет арадай хэрэгтэ үнэн сэхэ байлгань нэгэтэшье хубилаагүй.

Социалис хулиин ёһо гуримуудые нарин нягтаар сахин хамгаалгые хангаха, гэмтэ хэрэг, тэрэнэй үндэһэ һуури огтолон угы хэхэ гэһэн зорилгонууд КПСС-эй Программа соо хараалагданхай. Манай общественый ажабайдалда дайралдадаг муу, буруу ябадалда эдэбхитэй добтолго хэхэ гээшэ тон шухала гэжэ КПСС-эй XXIV съезд дээрэ тэмдэглэгдээ һэн.

Хүн бүхэн социалис хуули сахиха уялгатай. Энэ хадаа социалис общественый гол гуримуудай нэгэн болонхой. «Хуулиин ёһо гуримуудые хүндэлэлгэ хүн бүхэнэй өөрын ёһо заншал болохо зэргэтэй. Ямаршье сагта хуули сахилгаһаа арсаха гү, али хазагайруулха ябадалые саашадаа тэсэжэ болохогүй. Эрхэтэдэй нэрэ хүндые доромжолхо, эрхыень хаһаха ябадал баһал тэсэшэгүй...» гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хэлээ һэн.

Партиин эдэ эрилтэнүүдые хүсэндэнь хүргэхын тула дотоодын хэрэгүүдэй зурганууудай хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэ шадалаа. сүлөөтэй сагаа элсүүлэн ажаллажа байна. Милицийн зурганууудай хүдэлмэри улам һайжаруулха, тэдэнние һайн бэлэдхэлтэй шадамар бэрхэ кадрнуудаар бэхижүүлхэ хэрэгтэ манай парти ба правительство үдэр бүри анхарна, туһалжа байдаг гээшэ. Һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо ажалшадай коллективүүд милицидэ хүдэлхөөр хэдэн арбаад мянган түрүү хүнүүдые —коммунистнууд болон комсомолшуудые эльгээһэн байха юм.

Коммунис байгуулалтын энэ үедэ хуули ёһо улам саашадань бэхижүүлхэ асуудал хадаа милицийн зурганууудай үмэнэ бүри ехэ эрилтэ табина. Тиимэһээ дотоодын хэрэгүүдтэ үгтэһэн хүсэ шадал, зэр зэмсэгүүдые бүри һайнаар хэрэглэн ажаллаха зорилго бидэнэй үмэнэ табигдана. Гэмтэ ябадалнуудые «халуун мүрөөрнь» элирүүлхэ гээшэ тон ехэ удха шанартайда тоологдоно. Энээнтэй дашарамдуулан территориальна милицийн подразделени бүхэндэ дежурна частьнууд бүри хүгжэжэ, бүри бэхижэжэ байна. Олохон томо томо городуудта байгуулагдаһан моторизованно бүлэгүүд амжалтатай хүдэлнэ. Тэдэ бүлэгүүд дежурна частьнуудай сигналаар хэдэхэн минута соо гэмтэ ябадалай болоһон газарта ерээд байдаг юм. Промышленна объектнүүдэй, худалдаа наймаанай эмхинүүдэй, ажалшадай һуудал байдалай хэрэглэмжэ хангадаг предприятинуудай оршодог газарта байһан харуулшадай орондо һүниин милици эмхидхэдгээд, баһал муу бэшээр хүдэлжэ эхилэнхэй. Радиоэлектронико ба хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүд хадаа элдэб янзын объектнүүдые сахин хамгаалха хэрэгтэ тон ехэ нүлөөтэй. Тэдэнэй ашаар милицийн олон хүдэлмэрилэгшэд ондоо албанда хэрэглэгдэдэг болонхой.

Милицийн зурганууудай гэмтэ ябадалнуудые элирүүлхэ ажал хүдэлмэри үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгаха, энэ хэрэгые ашаг үрэ ехэтэй болгохо гол зорилготой һэргылэмжын албан байгуулагдажа дүүрэнтээ. Һүүлэй хэдэн жэлнүүдэй турша милицийн органууд техническэ талаараа һайнаар хангагдадаг болоо. Сигнализациин, криминалистическэ техникын, түймэр саралгын шэнэ шэнэ приборнууд бии болонхой. Харгы замай гурим сахигшадай ажалда нилээд хубилалта оруулагдаа. Милицийн зурганууудай хүдэлмэридэ вертоледууд олоор хэрэглэгдэнэ. Шэнэ шэнэ электронно-тоололгын, тоололго-перфорационно машинануудые милицийн хүдэлмэридэ хэрэглэжэ эхилһэн ушар хадаа тон ехэ удха шанартай болоно.

Ниитын гурим сахилга—бүгэдэ арадай хэрэг мүн. «Совет засагай хуулинуудые нарин нягтаар сахиха», «тэдэниие буултанай ямараар бэелүүлдэгые хинажа байхыень» хүдэлмэришэд болон таряашадые В. И. Ленин уряалдаг һэн. Арадай дружинанууд хадаа ороной хэрэг эрхилэлгэдэ ажалшадые олоорнь хабаадуулха тон зохид эрхэ байдал олгоно. Энэ талаар аргагүй ехэ дүй дүршэлтэй болоогдоо. Арадай дружинын олон эдэбхитэд дээдын шагнал хайрада хүртэнхэй.

Социалис гүрэнние, совет ажалшадай хуулита эрхые, совет хүнэй амаралта ба амгалан тайбаниие сахин хамгаалха гээшэ тон харюусалгатай, тон хүндэтэй хэрэг болоно.

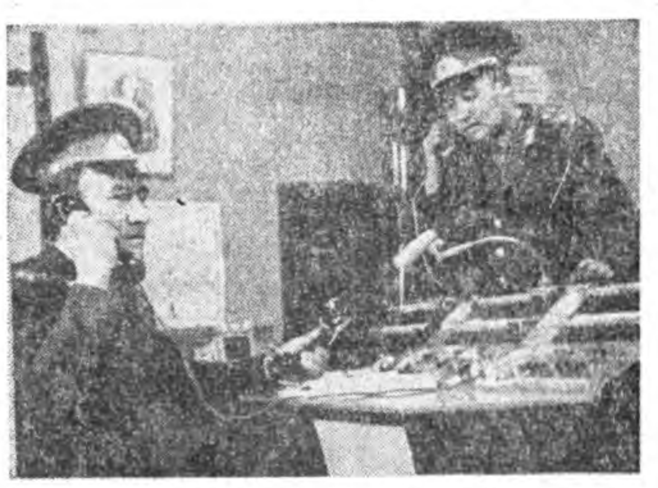
Агуу ехэ Октябриин социалис революциин түйлалтануудые, гол зорилгонуудые хүсэндэнь хүргэхэ хэрэгтэнь парти ба арадтаа үнэн сэхээр туһалхын тула совет милици бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэрэлээ гамнангүй хүдэлжэ байна гэжэ нүхэр Щелоков Н. А. хөөрэлдөөнэйнгөө түгэсхэлдэ тэмдэглэбэ. Манай орон дотор социалис хуули ёһо сахиха хэрэгтэ совет милици үнэн сэхээр ажалланашье, саашадаашье ажаллаха байха.

ХУУЛИ ЁҺО САХИГШАД

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй түүхэтэ ойе һайнаар угтахын тула Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын хүдэлмэрилэгшэд бултадаа оролдожо байна. Гүрэнэй автоинспекциин инспектор милицийн лейтенант ВЛКСМ-эй гэшүүн Владимир Евсеев үнэн сэхээр ажаллажа, коллектив соогоо хүндэтэй болонхой. Мүнөө тэрэ милицийн дээдэ һургуулида заочноор һурана.

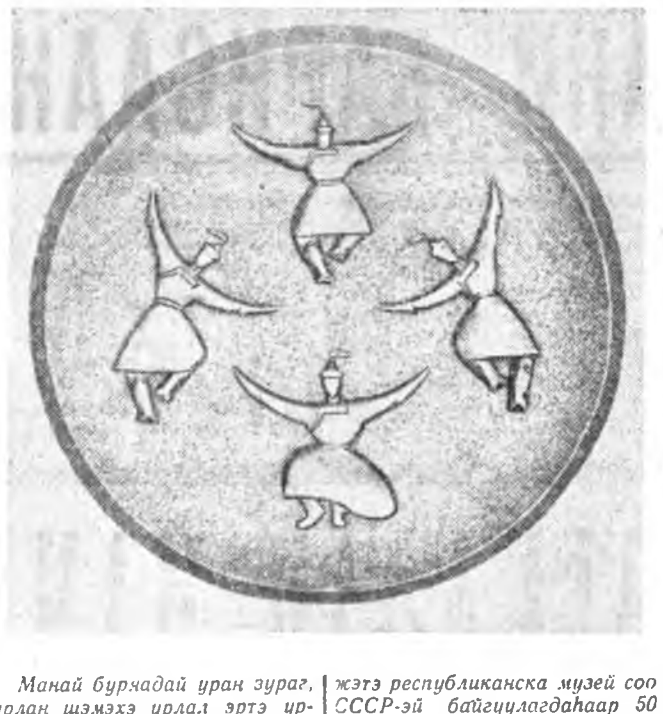
Милицийн капитан Николай Посохов, милицийн майор Дашн-Цырен Базаров гэгшэд 20 гаран жэлдэ МВД-гэй управленидэ ажаллажа, нэрэтэй хүндэтэй болонхой юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ГАИ-гай автоинспектор Владимир Евсеев ажалдаа; МВД-гэй харюусалгата дежурна Д-Ц. Д. Базаров (баруун гарһаа), дежурный туһалагша Н. И. Посохов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

УРАН БҮТЭЭЛЭЙ ВЫСТАВКЭ

Манай буряадай уран зураг, урлан шэмэхэ урлал эртэ урдаһаа эхитэй. 17-хи, 18-хи зуун жэлнүүдтэхи уран зурагай выставкэ хэдэн жэлэй урда тээ Москва хотодо Зүүн зүгэй арадуудай музей соо амжалтатайгаар үнгэргэгдөө бэлэй.

Һаяхан Сампиловай нэрэмжэтэ республиканска музей соо СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран зурагай, уран бүтээлэй выставкэ нээгдэбэ. Энэ выставкэ манай уран зураашадай, һиилүүршэдэй болон бусад урашуулай ямар бэлэгтэйгээр оронойнгоо солото һайндэр угтажа байһыень харуулба. Энэ выставкэ дээрэ уран бүтээлшэдэй гол түлэб һүүлэй жэлнүүдтэ бүтээһэн зүйлнүүд табигданхай.

Бэлигтэй зураашад Окладников А. А., Тимин А. И., Сахаровская, А. Н., Алтаев, Г. И., Дугаров Д-Н., Баженов Г. И., Намсараев П. С., уран һиилүүршэ Зодбоев Б. Г. болон бусадай бүтээлнүүд музейн дүрбэн зал соо табяатай.

Уран зурааша Г. Баженовэй «Сошордолто һүни» гэһэн зураг олоной анхарал татана. Уулын хормойдо оршоһон хүдөөгэй гэрхэнэй сонхо харанхы һүни соо гэрэлтэн, байшангай газаа байһан моридой хүлгөөн элихэн харагдажа, үнэхөөрөөшье һалхинай шуугаан дуулдаха шэнги.

В. В. Галкинай бүтээһэн медальнууд ехэл һайханаар харагдана. Түрүүшын космонавт Ю. А. Гагаринда, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда илаһанай 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан, мүн бусад медальнуудынь тусхай стенд дээрэ табигданхай. Эндэ баһа В. П. Уризченкын буряад арадай үндэһэн уран шэмэглэлгын аянга дууряан бүтээһэн эхэнэрнүүдэй гоёолтонууд байна. Бэлигтэй зурааша Дашинима Дугаровай хамтын ажалай һаял тогтожо байгаа үе харуулһан «Эхин» гэжэ нэрэтэй томо полотно харагшадай нюдэ буляана. Мүн Б. Зодбоевой модон дээрэ һиилэһэн, гурбан хэсэгһээ бүридэһэн «Минии нютаг» гэһэн бүтээл ехэл зохид байна. Энэ бүтээл «Адуушан», «Хонишон», «Ангуушан» гэһэн гурбан зурагһаа бүридэнэ.

Графикын талаар абажа харахада, Сахаровскаягай «Буряадни» гэһэн цикл ехэ һонирхолтой.

Тус выставкэ манай уран бүтээлшэдэй, уран зураашадай бэлиг түгэлдэр хүдэлмэрилжэ байһые гэршэлнэ.

Б. БАТОЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уран зурааша Пурбо Намсараевай түмэр дээрэ урлаһан «Буряад хатар».

Ц. ЦЫДЕНЖАПОВАЙ фото.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

Дэлхэйн арадууд халуунаар дэмжэнэ

Агуу ехэ Октябриин 55 жэлэй ойе Советскэ Союзда һайндэрлэлгые хариин оронуудай хэблэл, радио ба телевидени үргэнөөр харуулба. Энэ гайхамшаг һайндэртэ зорюулагдажа, Москвада болоһон баярай суглаан тухай мэдээсэлые, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуровай хэһэн элидхэлые газетэнүүд тунхаглаба. Москвада болоһон сэрэгэй парад ба ажалшадай демонстраци тухай тусхай дамжуулгануудые радио, телевидени хэһэн байна.

СОФИ. Баярай суглаан дээрэ К. Т. Мазуровай хэһэн элидхэлтэй Болгариин ажалшад һонирхон танилсаба.

Улаан талмай дээрэ болоһон сэрэгэй парадые Арадай Болгариин хүн зон телевидеэр хараба. Совет Армиин һүр хүсые, совет арад ба тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй нягта нэгэдэлые парад элирхэйлэн харуулаа гэжэ телевидениин шэнжэлэгшэ репортаж соогоо тэмдэглээ.

БУДАПЕШТ. Нүхэр К. Т. Мазуровай хэһэн элидхэлые Венгриин газетэнүүд дэлгэрэнгыгээр толилбо. Экономикоёо хүгжөөлгэдэ, КПСС-эй XXIV съезд дээрэ абтаһан эб найрамдалай программа бэелүүлгэдэ Советскэ Союз ехэ амжалтануудые туйлаа гэжэ элидхэлшын хэлэһэн үгэнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула совет арадай эршэтэйгээр ажаллажа байһыень Москвада болоһон ажалшадай демонстраци харуулаа.

ВАРШАВА. Улаан талмай дээрэ болоһон сэрэгэй парад, ажалшадай демонстраци харуулалгаар Польшын телевидени дамжуулгануудаа эхилбэ. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ байһан совет арадтай хамта аха дүү социалис оронуудай ажалшад мүр мүрөө ниилүүлэн дабшана; социалис байгуулалтын зорилго амжалтатайгаар шиидхэгдэнэ; социалис хани харилсаата оронуудай экономическа ба бэеэ хамгаалха һүр хүсэн бэхижэнэ гэжэ СССР-эй Оборонын министр Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречкын хэлэһэн үгэнүүдые телевидениин шэнжэлэгшэ онсолон тэмдэглэбэ.

ПРАГА. Улаан талмай дээрэ болоһон сэрэгэй парад ба ажалшадай демонстрациие ЧССР-эй городуудай, һуурин тосхонуудай хүн зон һонирхон хараһан байна.

УЛААН-БААТАР. Агуу ехэ Октябриин социалис революциин 55 жэлэй ойе Монголой Арадай Республикын ажалшад үргэнөөр, баяр жабхалантайгаар тэмдэглэбэ. Энэ ехэ һайндэртэ Республикын ниислэлдэ, бусад хото городуудта һайндэрэй митингнүүд, демонстрацинууд үнгэргэгдөө.

НЬЮ-ЙОРК. Агуу ехэ Октябриин социалис революциин 55 жэлэй ойе совет арадай һайндэрлэлгэдэ американ хэблэл, информационно агентствэнүүд ехэ анхаралаа хандуулба. Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо болоһон баярай суглаан дээрэ К. Т. Мазуровай хэһэн элидхэлые газетэнүүд дэлгэрэнгыгээр толилбо.

Улаан талмай дээрэ болоһон сэрэгэй парад ба ажалшадай түлөөлэгшэдэй демонстраци тухай тоосоонууд газетэнүүдтэ тунхаглагдаһан байна.

САНТЬЯГО. Чилиин коммунистнууд Агуу ехэ Октябриин 55 жэлэй ойе Сантьяго хотын ехэ театрта — «Кауполиканда» — митинг үнгэргэжэ тэмдэглэбэ. Партийна организацинуудай түлөөлэгшэд, коммунис залуушуулай союзай гэшүүд театр соо сугларһан байгаа. Чилиин Компартиин Генеральна секретарь Луис Корвалан ба партиин бусад хүтэлбэрилэгшэд митингын президиумдэ һууба.

Чилиин Компартиин ЦК-гай политкомиссиин гэшүүн Гладис Марин Агуу ехэ Октябриин социалис революциин алдарта ой тухай элидхэл хээ. Чили ба Советскэ Союзай хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон амжалтатайгаар хүгжэжэ байна гээд. Гладис Марин тэмдэглэбэ.

ПАРИЖ

В. И. ЛЕНИНДЭ ПАМЯТНИК ТАБИГДАБА

ТАСС

Совет гүрэниие байгуулагша Владимир Ильич Лениндэ памятник Франциин хойто захадахи Валансьенн гэжэ промышленна түб шадар байдаг Бевраж гэжэ коммунада баярай оршон байдалда табигдаба.

Хотын паркда В. И. Ленинэй нэрэ олгохые, тэндэ Октябриин революциин вождиин бюст табихые энэ хүдэлмэришэнэй коммунын муниципальна совет шиидхэбэ. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэрые Бевражай ажалшад нигэжэ угтажа байна.

В. И. Ленинэй бюстые совет скульптор Н. А. Андреев бүтээгээ. Тэрэниие Совет правительство Бевраж гэжэ коммунада бэлэг болгон үгэбэ.

ВАШИНГТОН

ЭРДЭМТЭДЭЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

ТАСС

СССР-эй Наукануудай академиин ба США-гай наукануудай национальна академиин хоорондохи научна харилсаа холбооной асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүд 1972 оной октябриин 16-һаа ноябриин 4 хүрэтэр Вашингтондо, Нью-Йоркдо болож үнгэрбэ.

Академиин президент Ф. Хэндлер — США-гай наукануудай национальна академиин делегациие, СССР-эй Наукануудай академиин президент, академик М. В. Келдыш СССР-эй Наукануудай академиин делегациие толгойлһон байна.

Хөөрэлдөөнүүдэй түгэсхэлдэ Ф. Хэндлер М. В. Келдыш хоёр ороной Наукануудай академинүүдэй научна харилсаа холбооe саашадань хүгжөөхэ тухай протоколдо гар табяа.

ХАНОЙ

БОМБОДОЛГОНУУДЫЕ БОЛЮУЛХА

ТАСС

Ноябриин 6-да американ авиаци Вьетнамай Демократическа Республикын нютагуудые хэдэ дахин бомбодоо. Тханьхоа, Нгеан, Хатинь, Куангбинь провинцинуудай. Виньлинь зоныи хүн зоноор олон районуудые хархис этэгээдүүд зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоһон байна. Куангбинь провинциин нютагуудта «В-52» түхэлэй самолёдууд добтолоо.

Вьетнамай Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ мэдүүлгэ хэхэдээ, США-гай сэрэгэй гэмтэ ябуулгануудые эрид буруушаагаад, ДРВ-гэй газар нютагуудые бомбодолгоёо, буудалгаяа дары болюулха эрилтэ Холбоото Штадуудай урда табиба

БОНН

ХАРИЛСААГАА ҺАЙЖАРУУЛХЫН ТУЛА

ТАСС

Германиин Демократическа Республикын ба Германиин Федеративна Республикын хоорондохи харилсаанай үндэһэ һуури тухай договорые эсэслэн баталхын урда тээ ноябриин 8-да договорто гар табигдаа. ГДР-эй правительствын зүгһөө — ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи статс-секретарь М. Коль, ФРГ-гэй правительствын зүгһөө — федеральна канцлерай захиргаанай статс-секретарь Э. Бар договорто гараа табиба.

Статс-секретарьнар М. Коль, Э. Бар гэгшэд мэдүүлгэнүүдые андалдан абалсаа.

ВАШИНГТОН

США-да болоһон һунгалтын дүнгүүд

ТАСС

Президент Р. Никсон хоёрдохи болзортоо һунгагдаба. Һунгуулиин округуудай 76 процентһээ абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, һунгалтада хабаадаһан хүнүүдэй 62 процентнь (36.565.799 хүн) — Р. Никсонэй түлөө, демократическа партиһаа президентын тушаалда кандидат Дж. Макговерныи түлөө һунгагшадай 37 процентнь (22.131.142 хүн) дуугаа үгөө.

Р. Никсон — 48 штадта, Дж. Макговерн оройдоол нэгэ штадта — Массачусетс ба Колумби гэдэг федеральна округто (Вашингтон хото) илажа гараһан байна.

Тиигэбэшье сенат ба түлөөлэгшэдэй палатада болоһон һунгалтануудай даб дээрэхи дүнгүүдһээ харахада, конгрессэй хоёр палатада демократическа парти булюу байдалтай байһаар.

НЬЮ-ЙОРК

СУАН ТХЮИГЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Хэрбээ ДРВ-гэй делегациин национальна аюулгүйе хамгаалха талаар США-гай президентын туһалагша Г. Киссинджертэй дахинаа уулзаха болоо һаань, энэ уулзалга Вьетнамдахи дайе болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табилгада зорюулагдаха байна. Хоёр ороной хоорондын үгеэ ойлголсолгодо ямаршье хубилалта хэгдэхэгүй юм гэжэ Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөндэ ДРВ-гэй делегациие толгойлогшо Суан Тхюи, «Си-би-эс» гэжэ радио-дамжуулгын компанида үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Хэрбээ сайгон хархис журамые толгойлогшо Тхиеугай хэлсээндэ гар табихаяа арсаашье һаань, ДРВ-гэй ба США-гай гар табиһанай һүүлээр энэ хэлсээн хүсэндөө орохо байна гэжэ Суан Тхюи хэлэбэ. Юундэб гэхэдэ, ДРВ, РЮВ-эй ВРП-тэй, США сайгон хархис журамтай зүбшэлжэ, гар табиха юм гэжэ хэлсээн дотор хэлэгдэһэн.

НЬЮ-ЙОРК

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Үнгэрһэн үдэрнүүдтэ дахуулнуудай армиин сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдтэ Урда Вьетнамай Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд 90 гара дахин добтолоо.

Урда Вьетнамай сэрэгэй хойто секторто илангаяа шанга байлдаанууд болоно. Ноябриин 7-ной үдэшэ Кунгчи провинциин түбһөө 5 километртэ эшээлһэн дахуулнуудай армиин сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдые патриодууд һамна буудаа.

Түбэй хада гүбээлиг газарта, Сайгон шадар, Меконг мүрэнэй адагта, Урда Вьетнамай бусад районуудта шанга байлдаанууд боложе үргэлжэлһөөр. Үнгэрһэн үдэрнүүдтэ Кунгчи, Плейку, Биньдинь ба бусад провинцинуудтахи патриодуудай бэхилэлгэнүүдтэ американ авиаци 1.500 тонно бомбо хаяа.

Такео хото шадар эшээлһэн Пномпениин сэрэгүүдэй бэхилэлгэнүүдтэ Камбоджын патриотическа хүсэнүүд шанга добтолго хэбэ. Ноябриин 7-до Такео хотоһоо урдуур 75 километртэ, баруугаар 12 километртэ, хороһон дайсанай хоёр бэхилэлгые патриодууд буудаба. Авиациин дэлмжэлгэ, туһаламжатайгаар Пномпениин сэрэгүүд стратегическэ шухала үүргэтэй 4-дэхи харгы эзэлхэ гэбэшье, урагшагүйдэһэн байха юм.

ХАНОЙ. (ТАСС). Үнгэрһэн һарын турша соо болоһон сэрэгэй ябуулганууд тухай мэдээсэл Урда Вьетнамай Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгэй командовани тунхаглаба. АПО агентствын дамжуулһанай ёһоор, үнгэрэгшэ һарада Түбэй хада гүбээлиг газарта болоһон байлдаануудай үеэр Урда Вьетнамай патриодууд дайсанай 8 мянган солдадые хүлһөөнь буулгаһан, 46 самолёт буудажа унагааһан, гэмтээһэн, сэрэгэй 165 ашаанай машина, 17 ехэ буу һандааһан байха юм.

Д. А. Улзытуев

Буряадай бэлигтэй ... Дондок Аюшеевич Улзы... удаан саг соо хүндөөр ... шэлһэнэйнгөө һүүлээр ... бараба.

Д. А. Улзытуев 1936 ... декабриин 5-да Бур... АССР-эй Бэшүүрэй ай... Шэбэртэ тосхондо колхо... гой бүлэдэ түрэһэн ... 1955 ондо тэрэ Шэбэр... дунда һургуули дүүргэ... Һургуулида һуража ба... даа, Дондок Улзытуев ш... гүүдые бэшэжэ эхилһэн ... на. Эдэ шүлэгүүдынь ... һаар лэ уншагшадай ... татаа. 1956 ондо тэрэ Мос... дахи А. М. Горькиин нэр... жэтэ литературна инсти... та һурахаяа оробо. Ин... тудта һураха үедэнь Дон... Улзытуевай уран бэли... бүри хүгжэһэн, бэеэ ол... хүдэржэһэн байгаа. Ор... ба совет поэзи... классигуудһаа һура... жа, дүршэл шад... рииень халан абажа, До... Улзытуев зохёохы шадаб... дэлисэ ехэтэй болгоһон ... на. Эдэ жэлнүүдтэ тэрэ «... бан табан дуун» гэһэн ... хөө шүлэг-поэмээ дуу... ород хэлэн дээрэ «Дру... народов» гэжэ журн... хэблэн гаргахадань, эн... тээлынь арад зоной сэдь... дэ бүхөөр хадуугдан ор... юм. Хойшонхи жэлнүүд... тэрэ «Тэнгэриин зүйд... «Бугын эбэр», «Ехэ ... баан» гэһэн шүлэгүүдэй ... мууд болон бусадые бэш... юм. Улзытуевай шүлэ... «Байгал», «Огон... «Юность» журналнуу... «Литературна газет... «Литературна Россида» ... лэгдэн гараһан, аха дүү ... вет республиканууд... социалис оронуудай арад... дай хэлэн дээрэ оршуу... дажа гараһан байгаа. ... док Улзытуевай шүлэ... поэмэнүүд партийна гү... гы удхатай, мүнөө үеы... нэй түхэл шэнжэ, абари... гые тодо хурсаар харуу... хэлэ бэшэгэй талаар ... нугархай, уншахада улы... ходорхой байһаараа шал... даг юм. Улзытуевай бэш... олохон шүлэгүүдэй текс... республикымнай компо... торнууд дуунуудые зохёо... тэдэнь арад зоной дунда ... гэнөөр алдаршаһан байн...

Дондок Улзытуев 1961 ... до КПСС-эй зэргэдэ ор... тэрэл үеһөө СССР-эй У... зохёолшодой холбооной ... шүүн болоо һэн. Тэрэ «... ряад үнэн» газетэдэ, «... гал» журналда, Х. На... раевай нэрэмжэтэ бур... драмын театрта хүдэл... юм. Энэ богонихон на... соогоо Дондок Улзытуе... зохёоһон, бүтээһэн юу... буряад совет литерату... алтан жасада бүхөөр оро...

Тэрэниие мэдэхэ тэрэ... тэй сугтаа хүдэлһэн хүн... дэй зүрхэ сэдьхэлдэ нал... дурасхаалынь хэтэдээ ... хэл.

Бадиев А. А., Щеко... И. К., Сахьянов В. ... Гаськов М. М., Ан... С. В., Жалсараев Д. ... Цибудеев Ц. Ц., М... пов Ц. Ц., Нимаев П. ... Ямпилов Б. Б., Ра... В. Д., Болдано Н. Г. ... Бальбуров А. А., Г... нов Ц. Р., Дамдинов Н. ... Дондокова Ц. Д., Ка... ников И. К., Намж... Ч. Н., Найдаков В. ... Серова О. В., Степ... М. Н., Шагжин Ц. ... Чимитов Г. Г., Ри... С. Р., Павлов Н. Б.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Буряадай АССР... Журналистнуудай ... боон, «Буряад үнэн» ... «Правда Бурятии» газ... тэнүүдэй редакцину... поэт

Дондок Аюшеевич УЛЗЫТУЕВАЙ

сагһаа урид һаһа бар... һан ушарһаа гэр бүл... хид ба түрэлхидтэнь гү... зэгы шаналалаа мэдүү... нэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Мүрысөөнэй тууҗа-бэшэг» — суглуулбари. «Модо отологшодой гаргаһан үүсхэл» — С. Вшивковэй статья. «Табан жэлэй түсэб — шухала хэрэг» — А. Меньшиковэй статья.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Амжалтын зам» — А. Хаттуевай статья.

Түрэл орондомнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «Мүнөөдэр — совет милицийн үдэр» — суглуулбари. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Хамта ниидэлгын программа» — ТАСС-ай статья. Нютаг нютагай һонин. Спорт.

ЭНХИР КРАН

МҮНӨӨДЭР — СОВЕТ МИЛИЦИИН ҮДЭР

ЗАЛУУШУУЛАЙ БҮХЭСОЮЗНА ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА «ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

16.05—«Эхэ оронoймнай флот» — залуушуулда зорюулагдана. Олимпиадын 2-дохи тур. 17.00—Молдавиин ССР. «Флоричка» — хатарай ансамблиин концерт. 17.30—үнгэтэ телевидени. «Возвращение Святого Луки»—уран һайханай фильм. 19.00—«Время» — информационно программа. 19.30—Залуушуулай Бүхэсоюзна Үдэртэ зорюулагдаһан дамжуулга. 20.00 — «Жэлэй дүрбэн саг» гэһэн балетнэ сюитэ. 20.25—«Эрдэм наукын ба техникын гол шухала асуудалнууд». «Термоядерна синтез».

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

20.55 — телепанорама. 21.15—«Гэр бүлынхид, таа надта» — хөөрэлдөөн. 21.30 — «Ленин в Октябре» — уран һайханай фильм. 23.00 —һүүлэй һонин (буряад хэлэн дээрэ).

САГАЙ УЛАРИЛ

Республикадамнай мүнөөдэр үүлэтэйшэг байха, Байгал шадар саһан орохо, бусад газарнуудаар саһан орохогүй. Зүүн тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Бэшүүрэй, Хяагтын, Зэдын аймагуудаар 2 градус дулаанһаа 3 градус хүрэтэр хүйтэн, хойто аймагуудаар—7—12, бусад газарнуудаар—2—7, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 14—16, үдэртөө 3—5 градус хүйтэн.

Буряадай бэлигтэй поэт **Дондок Аюшеевич УЛЗЫТУЕВ** удаан саг соо үбшэлһэнэйнгөө һүүлээр хаба хүсэнэйнгөө, оюун бэлигэйнгээ түлэг һалбаржа байһан үедэ байгша оной ноябриин 8-да наһа бараба гэжэ Буряадай Уран зохёолшодой холбооной правлени, «Байгал» журналай редакци ехэ шаналалтайгаар мэдээсээд, наһа барагшын гэр бүлэдэ, түрэлхидтэнь гүнзэгы шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Бэеэнь ноябриин 10-най 14 часта Ленинэй үйлсын 27-дохи байшангһаа гаргагдаха.

Наһа барагшые һүүлшынь замда үдэшэлгэ 11 часһаа эхилхэ.

БурАССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлени, «Байгал» журналай редакци.

● Типография управления по делам издательства, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02490. Заказ № 1378.